

KRISLAI

Volna Polska Duoda Pipirų
Londono Ponams.
Popiežiaus Auka Suomiu
Fašistams.
Estas Apie Estiją.
Tokių Buvo ir Pas Lietuvius.
Rašo R. MIZARA

Patriotingųjų Lenkų Sąjunga
Tarybų Sąjungoje leidžia sa-
vaitraštį **Volna Polska** (Lais-
voji Lenkija). Jos trečiasis
numeris, išėjęs iš spaudos per-
eitą savaitę, smarkiai kriti-
kuoja poniškuosius lenkus, sė-
dinčius Londone.

Už ką jie kritikuoja?
Už tai, kam jie ragina na-
cių okupuotosios Lenkijos
žmones dabar nekovoti prieš
vokiečius. Užtuot akstinti len-
kus stoti griežton kovon, tie
ponai juos migdo, kas tarnau-
ja ne lenkų tautai, bet oku-
pantams!

Volna Polska savaitraščio
redakcijos nare, be kitų, yra
tokia žymi asmenybė, kaip ra-
šytoja Vanda Vasilevska, apie
kuria kadaise Laisvėje tilpo il-
gokas straipsnis ir kurios ke-
letą kūrinių mes buvome iš-
spausdinę dienraštyje.

Be to, prie šio savaitraščio
dirba lenkų socialistų veikė-
jas, **Viktoras Groš, Andrius
Marek, Kazys Krzesik**, ir
daug kitų lenkų veikėjų—lite-
ratų, visuomenininkų.

Popiežius, sakoma, paauko-
jo Suomijos fašistams, kariau-
jantiems prieš mūsų tautinink-
kų Tarybų Sąjungą, \$10,000.

Ne nuostabu! Popiežius
nuolat rėmė reakciją.

Kai fašistiški Italijos bestio-
jos naikino Etiopiją, popie-
žius rėmė italus ir laimino fa-
šistus.

Kai budeliškieji Hitleris,
Mussolinis ir Franko smaugė
Ispanijos respubliką, popiežius
visais būdais rėmė juos.

Jis dabar remia suomių fa-
šistus, Hitlerio talkininkus.

Popiežių istorija — reakci-
jos istorija. To niekas negali
užginčyti.

Tačiau įvyksta tam tikri is-
toriniai pasisukimai, su kuriais
ir popiežiai priversti skaitytis.

Kai Ispanija ir Portugalija
kadaise spaudė Lotynų Ameri-
kos žmones, popiežiai jas rė-
mė. Bet kai tų kraštų žmonės
sukilo, ispanų ir portugalų
galvažudžius nuvertė ir pradė-
jo patys valdyti, tuomet ir
popiežiai buvo priversti pripa-
žinti naująsias respublikas, gi-
musias tautiniuose karuose. Ir
šiandien su jomis jau skaitosi.

Jokios popiežių pastangos
sulaikyti žemes sukimams, su-
laikyti progresą niekad nesire-
alizavo ir nesirealizuos!

Vienam estui pavyko pabėgti
iš nacių okupuotosios Esti-
jos į Angliją. Šis estas, pasak
ONA žinių agentūros praneši-
mą, pasakoja: Kai Hitlerio go-
vėdos užpuolė Estiją, tai tūli
lengvatikiai estai manė, būk
vokiečiai jiems užtikrinsią
„saugumą ir nepriklausomybę.“
20,000 estų savanoriai
įstojo į Hitlerio armijas kovo-
ti prieš Tarybų Sąjungą, 11-
000 iš jų tapo užmušti.

Vokiečiai estams davė tokį
„saugumą ir nepriklausomybę.“
jų maistą išgabeno į Vo-
kietiją, visą ūkiškąjį gyvenimą
perėmė vokiečiai, o estams pa-
liko tik viena išeitis: **vergauti
vokiškiesiems okupantams!**

Dėl to dabar, sako tasai pa-
bėgėlis estas, jo tautiečiai Es-
tijoje pradėjo kovoti prieš
okupantus. Jie veikia partizan-
niškai, miškuose netoli Peipu-
so ežero ir bando užmegsti
ryšius su rusais partizanais.

Nereikia nei sakyti, jog pa-
naši padėtis buvo ir Lietuvoje.
Tam tikri pro-naciški elemen-
tai Lietuvoje skelbė, būk Hit-
leris Lietuvai atnešas saugu-
mą ir gerbūvį. Jiems, aišku,
pavyko vieną kitą lengvatikį
prigauti. Tos veislės tipų bu-
vo ir Amerikos lietuviuose: **tai
vis daugiausiai tie, kurie ėmė
geštapininko Ancevičiaus me-**

Darbo Žmonių
Dienraštis
Kaina \$6.00 Metams
Užsieniuose \$8.00
Brooklyne \$6.50
Metams

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

No. 69

LAISVĖS

ANTRASAS: 427 LORIMER STREET
Telephone: STAGE 2-3878

Brooklyn, N. Y., Antradienis, Kovo-March 23, 1943

Pavienio Numerio Kaina 3c. Metai XXXIII. Dienraščio XXV

AMERIKOS KARIUOMENĖ UŽĖMĖ SENEDĄ TUNISIJOJ

CHURCHILLAS SIŪLO ANGLIJOS-AMERIKOS- SOVIETŲ SUTARTINĘ

Anglų Premjeras Sako: Kai Tik Hitleris Taps Sumuštas,
Turėtų Būti Įsteigta Europos Taryba su Anglija, Amerika
Ir Sovietų Sąjunga, Kaip Taikos Reikalų Vadais

London. — Kalbėdamas
per radiją sekmadienį apie
karo ir taikos reikalus,
Anglijos ministeris pirmi-
ninkas, tarp kitko, parei-
škė:

“Kad dalykai per pasku-
tinį šešis mėnesius pa-
krypo mūsų naudai, tai
daugelis gerų žmonių per-
šoko prie išvados, kad, gir-
di, karas greitai pasibaig-
sias.

“Aš negaliu dalyvauti to-
se šiltose jų viltyse, ir uo-
liai jums patariu dar ryž-
tingiau įvertinti savo jėgas
ir karines mūsų pastangas.

“Aš galiu įsivaizduoti,
jog kada nors gal ateinan-
čiais metais — bet gal dar
metais vėliau — mes galėsi-
me sumušti Hitlerį. Tuomi
aš noriu pasakyti, kad mir-
tinai sudaužyt jį ir jo ne-
dorybių galią, į dulkes ir
pelenus.

PO HITLERIO JAPONIJA

“Tada mes tuojaus siųsi-
me visas reikiamas jėgas į
kitą pasaulio pusę, kad nu-
baust godžiąją, žiauriają
Japonijos imperiją, iš-
vaduoti Chiniją iš ilgų
jos kančių, išlaisvinti mūsų
pačių žemes ir mūsų talti-
ninkų — holandų žemes ir
amžinai nuvyti japonų pa-
vojų nuo Australijos, Nau-
josios Zelandijos ir Indijos
krantų.

Savaitei Sustabdytas Sviesto ir Riebalų Pardavinėjimas

Washington. — Kainų ad-
ministracija be jokio išpė-
jimo iš anksto sustabdė vie-
nai savaitei pardavinėjimą
sviesto, taukų ir kitų val-
gomųjų riebalų ir aliejų,
nuo pirmadien. vidunakčio
kovo 22 d. iki kito pirma-
dienio, kovo 29 tos pačios
valandos, atsiej 12:01 A.
M.

Nuo ateinančio pirmadie-
nio vidudienio jau tik pa-
gal maisto racijonavi-
mo knygelių stampas tebus
galima pirkti sviestą ir ki-
tus mihimus riebalus, kaip
kad ir mėsą, sūrį ir kenuo-
tą žuvį.

lus už teisybę ir bandė jais
maitinti Amerikos lietuvių vi-
suomenę!

Bet milžiniška Lietuvos žmo-
nių dauguma kaip buvo taip ir
pasiliko su Tarybų Sąjunga.
Lietuvoje šiandien kova prieš
vokiškuosius okupantus yra di-
desnė, negu kada nors.

Amerikos lietuviškiems pro-
naciams, gėstapininko Ancevi-
čiaus bičiuliams, naujienos gan
prastos!

“Momentas, kai Hitleris
bus sumuštas ir Vokietija
ir Italija parbloktos, tai
bus didysis karo čiukuras,
ir tada bus laikas daryti
naują pareikimą apie sto-
vinčius mums prysakyje
uždavinius.

“Žinoma, įvykiai galėtų
visiškai pakeist šį supratimą.
Japonija gali susmuk-
ti ir pirm Hitlerio.

Amerika, Anglija ir Sovie-
tai turėtų organizuoti
ateities pasaulį

“Vadovaujantis tokiais
sumetimais, mes norėtume,
kad Jungtinės Tautos, su
trimis didžiosiomis perga-
lingomis valstybėmis prie-
kyje — Anglijos Tautų
Bendruomenė, Jungtinėmis
Valstijomis ir Sovietų Ru-
sija, — kad jos tuojaus pra-
dėtų tartis apie ateities pa-
saulio suorganizavimą, kad
apsaugot jį nuo tolesnių ka-
rų, sėkmingai nuginkluot
nusikaltusias valstybes ir
išlaikyt jas nuginkluotomis,
nubaust didžiuosius krimi-
nalistus ir jų sėbrus ir už-
tikrint, kad jų išplėsti iš pa-
vergimų ir nuterimų kraštų
mechaniškai ir menoturtai
bus sugrąžinti tiem kraš-
tam.

“Galima įsivaizduoti, jog
pasaulinei įstaigai apimant
bei atstovaujant Jungtines
(Tasa 5 pusl.)

MacArthuro Lakūnai Sužalojo Japonų Laivą

Australija, kovo 22. —
Amerikiečiai ir australai
lakūnai, veikią generolo
MacArthuro komandoje,
pavojaingai sužalojo ir tur-
būt nuskandino karinį ja-
ponų laivą — naikintuvą;
bombardavo ir septynis ki-
tus prieš laivus.

DARBININKŲ VADAI KARI- NIŲ DARBŲ TARYBOJE

Washington. — Donald
Nelson, galva Karinės Ga-
mybos Tarybos paskyrė
Wm. Greeną, Amerikos
Darbo Federacijos pirmi-
ninką, ir Philipą Murray,
CIO unijų generalį pirmi-
ninką, kaip narius bendro
darbininkų - fabrikantų ko-
miteto karinei gamybai pa-
smarkinti. Iš fabrikantų pu-
sės jis paskyrė F. C. Craw-
fordą ir Eriką Johnsoną. Į
darbininkų - fabrikantų ko-
mitetą bus įstatyti dar ke-
turi nariai, kol kas nežino-
ma kokie.

Sovietai Apleido Bielgorodą, Bet Traukia vis Pirmyn Link Smolensko ir Kaukaze

Sovietų Oficialiai Pranešimai

LONDON, kovo 21. — Vidunaktinis Maskvos radijo
pranešimas:

Mūsų kariuomenė kovo 21 d. po smarkių mūšių apleido Bielgorodą, pagal savo komandos įsakymą. (Bielgorod stovi už 50 mylių į šiaurį nuo Charkovo.)

Per savaitę pasibaigusią kovo 20 d. buvo sunaikinti 298 vokiečių lėktuvai. Mes tuo pačiu laikotarpiu netekome 172 lėktuvų.

Kovo 20 d. įvairiuose sektoriuose sovietinės oro jėgos sunaikino bei sužalojo ne mažiau kaip 15 vokiečių tankų ir apie 200 trokų su kariais ir reikmenimis.

Į pietų vakarus nuo Cholm-Žerkovskio mūsų kariuomenė užėmė kelias apgyventas vietas. Vienoj vietoj buvo sunaikinta apie dvi kuopos vokiečių pėstininkų.

Greitimame sektoriuje mūsų kariai, tebeveddami kautynes ir vakarus linkui Dniepro upės, užėmė 12 apgyventų vietų.

Kovo 19 d. iš ryto, į šiaurį nuo Žisdrės vokiečiai (Tasa 5-tam pusl.)

Amerikos Lakūnai Plačiai Bombardavo Japonus Indo- Chinijoj ir Saliamono Salose

Amerikos Oficialiai Pranešimai

CHUNGKING, Chinija, kovo 21. — Amerikos oro jėgų pranešimas:

Jungtinių Valstijų armijos lėktuvai Chinijoj per paskutines penkias dienas padarė didelių nuostolių japonų prieplaukoms, sandėliams ir traukiniams Indo-Chinijoj; sunaikino vieną geležinkelio stotį artai Laokay ir padegė daug pastatų šioje srityje.

Visi mūsų lėktuvai saugiai sugrįžo į savo stovyklas.

WASHINGTON, kovo 21. — Laivyno departamento pranešimas:

Kovo 19 d. mūsų bombanešiai smigikai ir lėktuvai kovotojai atakavo japonų pozicijas Viloj, centralinėse Saliamono salose; sukėlė gaisrus.

Kovo 20 d. mūsų bombanešiai smigikai ir lėktuvai kovotojai vėl atakavo Vilą.

Mūsų bombanešiai ir lėktuvai atakavo Mundą, New Georgia saloje; užkūrė gaisrą.

Kovo 20 vakare didieji mūsų bombanešiai atakavo japonų pozicijas Kahili Shortland salos srityje.

HITLERIS DEJAVO, NEDRĄSIAI GYRESI, KEIKĖ, PROVOKAVO IR MELAVO

Per radiją buvo skleidžiama Hitlerio kalba, kurią jis sakė “didvyrių dienoje” savo karininkų susirinkime Berlyne. Jo kalboj jau nebuvo tokių smarkavimų, kaip pirmiau.

Šį kartą Hitlerio šneka dejuojančiai ir nuobodžiai skambėjo, “kaip mechaniškas rašto skaitymas nusidėvėjusia tema tuščioje svetainėje,” sakė apie ją anglų radijas.

Hitleris pasakojo, kad vokiečių frontas prieš Sovietus jau, girdi, “nustovėjęs ir kad jie darą žingsnius, kurie užtikrinsią jiems galutinąją pergalę.”

Jis su išgaščių pranešė, kaip “milijonai vyrų grūmėsi pirmyn per Rytų Europos stepus” žiemos laiku. Ir esą tik naciai apgynę vakarų Europą nuo bolševikų.

ANGLAI LAIMI PRIEŠ NACIUS PIETINIAME TUNISIJOJ FRONTE

Amerikiečiai Žygiuoja Pirmyn Linkui Gabes Uosto; Naciai Pripažįsta, Jog Anglai Maršuoja Pirmyn, Stengdamiesi Apsupt Rommelio Komanduojamus Vokiečius Ir Italus

Šiaur. Afrika, kovo 22. — Amerikos kariuomenė, su tankais ir šarvuotais automobiliais užėmus Senedą, vieškelį centrą vidurinėje Tunsijoje, maršuoja pirmyn į šiaurį rytus linkui Maknassy miesto, tik už 50 mylių nuo jūros.

Kita dalis amerikiečių armijos grumiasi į pietų rytus linkui Gabes, svarbiausio toje srityje prieplauko miesto.

Nacių komandierius Rommel buvo pavadęs italams ginti Senedą, bet jie pabėgo, kurie paspėjo, kuomet amerikiečių artilerija ir lėktuvai apdaužė jų pozicijas. Amerikiečiai ten paimė nelaisvėn 1,300 italų kareivių ir oficerių.

Aštuntoji anglų armija sėkmingai grumiasi pirmyn pro pajūrinį šiauriniai-rytinį galą nacių Mareth tvirtumų linijos, taip pat linkui Gabes uostamiesčio. Tokiu būdu amerikiečiai ir anglai gresia apsupti hitlerininkų armiją pietinėje Tunsijoje, atkertant ją nuo kitų vokiečių ir italų, esamų į šiaurius nuo Senedo - Gabes linijos.

(Berlyno radijas sakė, jog 2,000 anglų trokų pilni kariuomenės ir 50 tankų išvyko iš Ksar Rhilane ir važiuoja į šiaurį rytus, linkui Gabes, stengdamiesi už-eiti užnugarėn vokiečių kariuomenės Mareth linijoje.)

Raudonoji Armija Atėmė iš Hitlerininkų Vadino, Durovą ir Desėtkus Kitų Punktų Smolensko Fronte; Kitur Atremia Atakas

Maskva, kovo 22. — Sovietų kariuomenė užėmė Vadino ir Durovos miestus, apie 60 mylių į rytus nuo Smolensko. Durova yra ir geležinkelio stotis.

Doneco fronte naciai su vis skaitlingesniais atsarginiais ir tankais šturmuoja Sovietų linijas. Bet pranešama, jog raudonarmiečiai atremia hitlerininkų atakas, o patys kontr-atakuo-

dami vokiečius ties Zizdra, 40 mylių nuo Briansko, užmušė bent 2,000 priešų ir sunaikino kelis tuzinus jų tankų.

Kuban srityje, Kaukazi-
joj, sovietinė kariuomenė atvadavo keliolika apgyventų vietų nuo vokiečių.

(Berlyno radijas teigė, kad rusai smarkiai atakuoja nacius Ilmen ir Ladogos ežerų srityse.)

Sovietų Lakūnai Bom- barduoja Helsinkį

Helsinkio (Finlandijos) radijas pranešė, jog Sovietų lėktuvai dvi naktis paeiliui atakliai bombardavo Helsinkį, Finlandijos sostinę.

Majoras LaGuardia Siūlomas Italijos Kolonijų Adminis- tratorius Afrikoje

London. — Čionaitiniai užsienių diplomatai sako, jog Amerikos valdžia norėtų, kad New Yorko miesto majoras La Guardia būtų paskirtas civiliu administratorium buvusiųjų Italijos kolonijų Afrikoje, kurias anglai užėmė.

Šis pranešimas dar oficialiai nepatvirtintas.

Paryžiaus (nacių) radijas paskelbė, jog kurie francūzai sutiks padėti vokiečiam Franciją “ginti,” naciai nebus siunčiami į vers-
tinius darbus Vokietijon.

Anglų Submarinai Nu- skandino 8 Ašies Laivus

London, kovo 19. — Anglijos submarinai nuskandino septynis prekinius fašistų laivus ir vieną pagalbiniųjų karinį laivą, daugiausiai artimuose Tunisijai vandenys.

Vokiečių Mina Užmušė Generolo Giraudo Pa- dėjęją Tunisijoj

Šiaur. Afrika. — Francūzų komandieriui gen. Giraudui automobilio apvažinėjant Tunisijos frontą, sprogo nacių pakasta mina ir užmušė vieną karininką, Giraudo padėjęją. Kiti trys asmenys automobilyje buvo sužeisti.

Berlyno radijas pirmadienį dar pirmą kartą pripažino, kad Sovietai sulaužė vokiečių apgūlą aplink Leningradą.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.

Every day except Sundays and Holidays

Established April 5, 1911

427 LORIMER STREET, BROOKLYN, NEW YORK
Tel. STagg 2-3878President Jos. Weiss
Secretary Treasurer D. M. Sholl
Editor Roy Mizara

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$6.00
United States, six months	\$3.25
Brooklyn, N. Y., per year	\$6.50
Brooklyn, N. Y., six months	\$3.50
Foreign countries, per year	\$8.00
Foreign countries, six months	\$4.00
Canada and Brazil, per year	\$7.00
Canada and Brazil, six months	\$3.75

Entered as second class matter March 11, 1924, at
the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the
Act of March 3, 1879.Lietuvą Valdys Patys Lietuvos
Žmonės, Sako Liaudies BalsasKanadietis Liaudies Balsas (iš š. m.
kovo 19 d.) rašo:

"Pranešimai iš Lietuvos rodo, kaip narsiai kovoja Lietuvos partizanai prieš vokiečius įsiveržėlius. Nors tai labai sunki ir rizikinga partizanų kova, tačiau Lietuvos žmonės to nepaiso. Jie naikina savo priešus, kur tik jiems pasitaiko progą.

"Dešimtys tūkstančių lietuvių kovoja Raudonosios Armijos eilėse. Daugelis jau paguldė savo galvas bekovodami už Lietuvos laisvę. Dar daugeliui teks paguldėti. Kova dar nebaigta.

"Bet ką daro smetonininkai ir kiti tarybininkai? Jie neina į armijas, kad pagreitinti sumušti Hitlerio armijas. Jie zuja su visokiais gandaiis prieš Sovietų Sąjungą ir jos armijas. Gi apsisukę jie siūnia rezoliucijas vyriausybėms, kad Amerikos ir Britanijos armijos okupuotą Lietuvą po karo ir tokiu būdu padėtų jiems užsėsti ant žmonių sprando.

"Tokių dalykų nebus. Lietuva priklausys tiems, kurie ne tam kovoja, kad paskui fašistai juos laikytų pavergime."

Ar Ne Perdaug Tuščių Raštų?

Turčių spaudoj tiek daug yra tuščių raštų, spėjiojimų, išvadų, kad jos dažnai atrodo į girtą kliejėją. Užtenka tik kelis klausimus suminėti, kurie jau įkūrėjo skaitytojams iki gyvo kaulo.

(1) Plepalai apie Finliandijos taikos pastangas. Jau 21-nas mėnesis, kaip Finliandijos fašistai išvien su Hitlerio gaujomis kariauja prieš Sovietų Sąjungą, kaip iš Finliandijos prieklaupų ir orlaivių laukų—nacių submarinai ir lėktuvai skandina Amerikos laivus, žudo mūsų žmones, ir visas tas laikas mūsų šalyje tula spauda skleidžia melus, prasiimančius, būk Finliandija "veda apsigynimo karą," būk jau štai tuojau įvyks tarp jos ir Sovietų Sąjungos taika. Tai nacių propaganda, kad Finliandijos fašistų propaganda, kad jų agentai galėtų liuosai veikti mūsų nenaudai čia pas mus.

(2) Raštai apie santykius su Sovietų Sąjunga. Šios rūšies visokios teorijos labai dažnai yra priedas prie Goebbelso "bolševizmo baubo." Visi žinome, kad Sovietų Sąjungos politika yra aiški. Aišku, kad pasakomis, kad Sovietuose turi pasikeisti sistema, tos šalies 200,000,000 gyventojų nepriklausinsime tą padaryti. Jie kovoja ne vien savo valstybės plotus apgindami, bet ir savo tvarką. Taip pat aišku, kad Sovietų Sąjunga neatidalin bent kurią savo dalį, ar tai Sovietų Ukrainą, ar Baltarusiją, ar Lietuvą ar Gruziją vien tam, kad patenkinti kokius džentelmanus, kokia nors fašistų grupelę. Sovietų Sąjunga daug kartų pareiškė, kad ji kovoja už savo valstybės celiybės

Laisvoji Sakykla

Bayonne, N. J.

Laisvės No. 47 d. J. Zaleckas gerbia Velionio Draugą, kad pastarasis aprašė d. J. Rutkausko mirtį, ir čia pat išvadina peiktinu todėl, kam parašiau, kad J. Z. užpildo mišias už d. J. Rutkausko dūšią. Gerai, kad d. J. Zaleckas parašė paaiškinimą, tik negražu yra dalykas, kad imiesi neteisingų priemonių padaryti mane melagium.

Visa jūsų kritika, d. J. Z.,

išlaikymą. Ir tas turi būti aišku visiems. Sovietų Sąjunga nediktuoja Amerikai santykių su Panama, Costa Rico, Cuba arba bent kuria kita šalimi, aišku, kad ji neprisiriš kitų valstybių komandos.

(3) Perdaug visokių teorijų ir filosofijų apie tai, kas bus po karo. Tokios teorijos užmuša energiją paties karo išlaimėjimui. Dabar reikia ne tiek filosofuoti, kaip dalykai bus karą baigus, bet reikia daugiau visiems rūpintis, kaip karą išlaimėjus. Jeigu mes sutversime kalnus visokių planų apie tai, kaip po karo reikalus tvarkysime, bet karą pralaimėsime, tai jie visi bus išmesti į šiukšlyną.

Vėl Žuvo 288 Jūrininkai

Mūsų jūrininkai atlieka didvyrišką darbą, perveždami šimtus tūkstančių Amerikos kareivių į užjūrį, pristatydami jiems ginklų, amunicijos, maisto ir kitų reikmenų. Jų gyvastis yra taip pavojus, kaip ir kareivių. Mūsų laivynas paskelbė, kad vėl 288 jūrininkai žuvo nuo priešio submarinų. Bendrai, tai bus jau 3,905 jūrininkai atidavusieji savo gyvastis už mūsų visų reikalus, už mūsų laisvę!

Bet tai vis "neznaimūs" žmonės. Tūli laikraščiai jų vardus įdeda taip mažytėmis raidėmis, kaip kokį pigų skelbimėlį. Tuo pačiu kartu tie laikraščiai prirašo tiradas pono E. Rickenbackerio garbinimui, kuris sveikas važinėja po mūsų kraštą ir bjauriai niekina darbo žmonių organizacijas.

Hitlerio Agentams Atėmė
Pilietybę

Federalinis teisėjas John Bright atėmė Jungtinių Valstijų pilietybę Hitlerio agentui Fritz Kuhn, kuris sėdi kalėjime, ir dar dešimčiai kitų nacių German-American Bundo vadų, kaip tai: Her. Otto Finders, Leo Cyler, Herman J. Hoeflich, Gott. Faigle, Richard Schmidt, Martin Henrich, Urban Kugler, Carl Steger ir Friedrich Hacki.

Teisme buvo įrodyta, kad tie Hitlerio agentai nors buvo tapę Jungtinių Valstijų piliečiais, bet jie širdy pasiliko mūsų šalies priešais ir visai gelbėjo Hitleriui.

Hitleris Turi 350 Divizijų

Washingtono militariniai žmonės mano, kad Hitleris vis dar turi 350 divizijų, iš kurių 250 divizijų yra Sovietų Sąjungos fronte. Po 21-no mėnesio karo su Sovietų Sąjunga, po Raudonosios Armijos pergalingo ofensyvo 1941-1942 ir 1942-1943 metų, po tokių mūsų, koki atsibuvo prie Maskvos, Leningrado, Odesos, Sevastopolio, Stalingrado, Charkovo ir daugelio kitų miestų, jokia me atsitikime Hitlerio armija nėra ta, kokia ji buvo karo pradžioje prieš Sovietų Sąjungą. Hitleris neteko geriausių savo armijos dalių. Jis neteko daugybės tankų, lėktuvų ir kanuolių, ką jis niekad negalės atpildyti, nepaisant kiek mobilizuos vokiečius ir kiek jam dirbs visos Europos industrija.

Bet, kaip Juozas Stalinas sakė, Hitleris dar nėra sumuštas, jis dar galingas ir reikalingos visos pastangos Jungtinių Tautų, kad ji sumušus, kad karą šiemet prieš jį išlaimėjus.

Hitlerio galybė yra tame, kad jis turi pavergęs visą Europą, išskiriant sovietinę Europą. Jam dirba visų šalių industrija ir padaro didžius kiekius ginklų.

Hitleris valdo apie 400,000,000 gyventojų. Jis negali lenkus, francūzus masiniai mobilizuoti į armiją, bet ir tarpe pavergtų šalių jis randa fašistinių pulkų, kurie kariauja už Hitlerį, o kitus žmones priverčia dirbti industrijoje ir ant laukų.

neteisinga ir daug ką reikėtų atsakyti. Bet kaip dėl mažesnių vertės dalykų, tai ne užimsiu vietos dienraštyje. Tik matau reikalą žodį kitą tarti kas link pirkimo mišių.

Jūs sakote, kad Velionio Draugas neteisingai suminėjo vardus. Vietoj Jonas Zaleckas, turėjo būti Malvina Zaleckienė.

Su šiuo jūsų pataisymu, drauge, visai nesutinku. Vienas dalykas, aš nemačiau, kur iš jūsų su kunigu darėte kontraktą. O kitas dalykas, tai ir jūs patys girdėjote kunigą

sakant, kad Jonas Zaleckas užpildo giedotines mišias.

Tai gi, jeigu buvo neteisingai pasakyta, tai ne Velionio Draugo, bet kunigo. Tai gi, d. J. Zaleckai, jeigu norėjai teisingai pataisyti, tai turėjai taip ir pasakyti, kad kunigas neteisingai paskelbė jūsų vardą. Tai būtų buvęs draugiškas pataisymas.

O kas link \$5 į Laisvės pilies fondą, aš manau, kad galima išristi ant vietos. Draugiškai,

Velionio Draugas.

Vakarinių Lietuvių
Suvokietinimas

(Vakarinių Rytprūsių Suvokietinimas)

Kam iš lietuvių teko pavuot Karaliaučiuje, tam teko pergyventi nepaprastą reiškinį: visur įstaigose, gatvėse, šeimose yra vartojama vokiečių kalba, o ant kiekvieno žingsnio tenka susidurti su lietuviškomis gyventojų pavardėmis. Lietuviškomis pavardėmis nusagstyti užrašai kapinėse, lietuviškomis pavardėmis mirgė mirga telefono abonentų knygos, lietuviškos pavardės krautuvų iškabose nepaprastai stebina lietuvių, einantį Karaliaučiaus gatvėmis, kuriame ne tik negirdėti lietuvių kalbos, bet ir sunkoka rasti žmogų, mokantį lietuviškai.

Panašus reiškinys užtikamas ir eilėje kitų Rytprūsių miestų. Kurį laiką Karaliaučiuje pabuvojęs lietuvis ilgai atsimena, kad vienos žymios krautuvės savininkas yra Gaidys, kitos — Gily, kad ten gyvena Spirgaitis, Matutis, Pagalys, Liutkus ir kit. Net Elbingo mieste 1927-tais metais žymiausių prekybos bei pramonės įmonių iškabose galima buvo pamatyti šitaip užrašytas pavardes: Adomeit, Schewelies, Kerrinis, Laukat, Naudzus.

Kodėl taip yra? Karaliaučiaus mieste, kaip ir eilėje kitų Rytprūsių miestų, yra labai daug lietuviškos kilmės žmonių, kurie seniau vartojo lietuvių kalbą, o vėliau buvo suvokietinti.

M. Strykovskis, mokėjęs lietuviškai ir pats buvęs Karaliaučiuje, savo kronikoje, išleistoje 1582-rais metais, rašo, kad Karaliaučiaus apylinkėse žmonės kalbą žemaitiškai. Tas pats Strykovskis, rašęs tada, kada dar nebuvo išmirę vadinamieji senovės prūsai, sako, kad senieji prūsai su lietuvišiais buvo viena tauta.

Vokietis, dr. Tezneris, 20-tojo šimtmečio autorius, specialiai tyrinėjęs lietuvių klausimą, rašo, kad dar 17-tojo šimtmečio viduryje Karaliaučius buvo lietuviškos kalbos plote, nors pačiame mieste ir vyravo vokiečių kalba.

Dabartinių Rytprūsių suvokietinimas prasidėjo labai seniai, jau kryžiuočių lai-

kais. Kryžiuočiai, tie senovės hitlerininkai, buvo tikri lietuvių tautos budeliai: jie ilgai trūkusiuose karuose yra išžudę apie milijoną su viršum mūsų tautiečių. Senovės laikams tai labai didelis skaičius: juk atsimintina, kad tais laikais ir pačios didžiausios tautos teturėjo tik vieną kitą milijoną gyventojų.

Lietuvių krauju ir prakaitu aplaistytose srityse, dabartiniuose Rytprūsiuose, kryžiuočiai ėmė kurti miestus, gabenai į juos vokiečius. Lietuviški gyventojai negalėjo įsigyti miesčio teisų, jiems buvo uždrausta verstis prekyba bei amatais.

Miestai tapo militarinės atramos punktais ir juose buvo krašto valdžios organų buveinės. Tik miestuose buvo statomos bažnyčios, o šių kunigai nemokėjo lietuviškai. Miestai buvo ir vieninteliais prekybimo vietomis, kur kaimiečiai galėjęs parduoti žemės ūkio gaminius ir pirkti amatinių gaminų, o ypač silkių, kurių plautį vartojimą įvedė krikščionių tikybos pasninkai. Visa tai vertė lietuviškuosius gyventojus, kurie kryžiuočių buvo pavertę valstiečiais baudžiauninkais, dažnai buvoti miestuose, santykiuoti su žmonėmis, nemokančiais lietuviškai. Per tai miestai vis labiau ir labiau darėsi krašto vokietinio židiniai.

Vokietinimo židiniais tapo ir dvarai. Mat vietos gyventojų, pirmoje eilėje išžudytų ar pabėgusiųjų žemes kryžiuočiai ėmė davinėti vokiškais atėjūnams dvarininkams, kurie prastai būdavo kryžiaus žygių prieš lietuvių dalyviai, savo krašte negavę paveldėjimų arba turėtuosius turtus lengvabūdiškai pravišlę. Šitokių dvarininkų baudžiauninkais ir tapo lietuviškieji gyventojai. Šie dvarininkai, norėdami kuo greičiau praturtėti, grobstė iš vietos gyventojų žemes ir nustatinėjo kuo sunkiausią baudžiavą. Lietuviškieji vietos gyventojai nebuvo jokiam sutarties santykiyje su ponu, jų atliekamos baudžiavos dydis

nebuvo tvarkomas jokių įstatymų, o pareidavo vien tik nuo pono užgaidų.

Tais laikais pabėgęs pono tarnas, jei būdavo sugaunamas, tai būdavo pristatomas į artimiausią miestą. Ten budelis turėdavo prikaloti bėglį prie stulpo už ausies ir įduoti į ranką peilį, kuriuo jis galėtų pasiluoti, įjaudamas ausį. Pabėgusius valstiečius ponas turėjo teisę pats pakarti. Savaime suprantama, kad toks visagalis ponas su pnieka žiūrėjo į lietuvių kalbą, kaip į baudžiauninkų kalbą ir vertė vietos gyventojus santykiuose su juo vartoti vokiečių kalbą.

1310-tais met. ordino magistras Fr. v. Feuchtwangerio buvo išleistas potvarkis, kuriuo buvo uždrausta vokiečiams santykiuose su vietos gyventojais vartoti vadinamąją prūsiskąją kalbą, suprask buvo uždrausta kalbėti lietuviškai.

Kryžiuočių ordino viršinėis ne tik persekiojo lietuvių kalbą, bet ir bendrai nekenė lietuviškumo: sistematiškai žudė to meto lietuviškąją šviesuomenę, tyčiojosi iš lietuviškų papročių.

Prie krašto vokietinimo kryžiuočių laikais prisidėjo ir vokiškų kaimų steigimas. 13-tojo šimtmečio gale ir 14-tojo pradžioje vakarinėje ordino valstybės dalyje vis daugiau ir daugiau ėmė rasti kaimų, kuriuose gyveno atvykę iš Vokietijos kolonizatoriai. Tie kolonis-

tai vokietinimo srity galėjo suvaidinti nemažą vaidmenį, tarp kita ko, ir todėl, kad jie buvo privilegijuotoje būklėje, lyginant su lietuviškais valstiečiais. Vokiečių ūkininkai buvo laisvi nuo sunkių baudžiavų, naudodami visomis užkariautojų kolonistų teisėmis.

Kraštui pavergti kryžiuočių ordinas siuntė vietos gyventojų vaikus į Vokietijos vienuolynų mokyklas, o Heideisberge iki 16-to šimtmečio buvo nuolatine mokykla, Varmijos vyskupo laikoma, 13-kai lietuviškų prūsų vaikų. Klasingi vokiečiai taip mokėjo monyti ir apgaudinėti jaunus lietuvius, jog be retų išimčių tų mokyklų auklėtiniai buvo lietuviškumo slopintojai savajame krašte.

Vakarinės Rytprūsių dalies gyventojai, lietuviškieji prūsai bei vakariniai lietuviai, laikomi beteisų vergų būklėje, šimtmečiais kentę lietuviškumo niekinimą, pagaliau 16-tame ir 17-tame šimtmečiuose buvo didžia dalimi išnaikinti, o likusieji suvokietinti.

Broliai Amerikos lietuviai! Toks žiaurus likimo pavojus vėl pakibo virš mūsų tautos! Kryžiuočių palikuonys — kruvinieji hitlerininkai, pradėjo sistematiną lietuvių tautos vokietinimo ir naikinimo darbą. Pasipriešinkime fašistų užmačioms! Kovon prieš aršiausius lietuvių tautos priešus — vokiškus grobiokus!

P. Pakarklis.

Tėvynės Ilgesys

Tėvynės ilgesys kai širdį tau užplūsta
Ir trokšti vėl išvysti tėviškęs laukus,
Tegu ši karo metą, kruviną ir rūsų,
Gėla tavęs neslėgs, tartum akmuo sunkus.

Gimtų namų troškimas, širdį sugraudinęs,
Kolchozinius laukus jausis tau težaliuos.
Pagreitint laisvės derlių savajai tėvynei
Ir su dalge gali tu baro pradalgiaus.

Jei tavo gimtą žemę priešas išnaikino—
Jos meilę prakaitu išliek laisviems laukams.
Laimėjimą tarybiniai laukai augina
Bendrai ir Rusijos ir Lietuvos vaikams.

Kai tavo krašto miestai, griuvėsiais pavirtę,
Kasnakt klaičiai vaidenas slėgiančiųos sapnuos,
Tu dieną dar stipriau suspauski staklių svirtį
Ir kerštą įrašyk bombanešių sparnuos.

Sulaužytos mašinos, sugriautos Lietuvos dirbtuvės.
Naujai jas atstatyk Uralo kalnuose!
Juoda anglim sužeręs, gelsva nafta pasruvęs
Te ilgesys pavirs čia pergale švesia.

Ir fronto mūšyje, kai tavo lietos kulkos
Taikliai mirties ugnim rudas gaujas guldys,
Tegu drąsiai į priekį pulką ves po pulko
Patrankų liepsnomis tėvynės ilgesys.

Kostas Korsakas.

Laiškas Redakcijai

Barracks 88
87th General Hosp.
Fort Devens, Mass.
March 16, 1943

Mr. Roy Mizara, Editor
427 Lorimer Street
Brooklyn, New York.

Dear Mr. Mizara:

In the Kovo 11, 1943 edition of the Laisve, you did falsely report my father's death (W. Bila of Lawrence, Mass.).

You printed that he reported certain people to the police. This is a deliberate distorting of the truth for there is no such case in the Lawrence Police records.

Secondly, you edited your article to claim that W. Bila was a suicide. Sir, the coroner definitely established W. Bila's death as completely accidental.

Because the facts of this

situation demand immediate satisfaction, I am requesting you to print a public apology in your next edition of the Laisve.

Respectfully,

Edward J. Billa

Nuo Redakcijos: Šis laiškas pats savaime aiškus. Mes dėjome minėtą korespondenciją neturėdami jokio tikslo ką nors įzeisti. Atsiprašome, jeigu kas vis tiek jaučiasi įžeistas, arba užgautas dėlei tos korespondencijos.

Dar kartą primename mūsų korespondentams rašyti apie tokius dalykus tiksliai gerai visą padėtį ištyrus ir turint ant rankų tikrus faktus. Neištyrimas arba apsilenkimas su tiesa įžeidžia žmones nereikalingai ir puldo laikraščio prestižą visuomenės akyse.

Freeporte, N. Y., kaip ir daugelyj kitų miestų, įsteigta vaikų darželis, kuriame motinos, einančios į fabrikus dirbti, palieka savo vaikučius. Nuotrauka parodo, kaip Mrs. Woodbury palieka savo kūdikį, o pati eina karo pramonėn dirbti.

Penktosios Kolonos Išprovokuo- tas Streikas Urugvajuje

Montevideo. — Neginčytina, jog išnaudojamųjų darbininkų stipriausias ir gal prieinamiausias ginklas kovoje už savo būvį, už savo teisę gyventi — yra streikas. Šis ginklas yra viso kapitalistinių šalių proletariato vartojamas ir juo ne tik įstengiama iškovoti, išplėsti iš išnaudotojų kiek žmonišką atlyginimą už parduodamą jėgą, bet kartu streikai vienija darbo klasę, parodo jai, jog vienybės keliu galima atsiekti laimėjimų. Negali būti nei kalbos: streikas — darbininkų reikalų šventas ir garbingas ginklas. Prieš streiką išstoją asmenys yra visų su panieka žiūrimi, nušvilpiami, atskiriami, o retkarčiais ir akmeniu palydimi... Streiklaužiai — yra išduoti savo klasei.

Tačiau, šiuo metu ir su streikais atsitinka kitaip. Būna, kad šį darbo žmonių kraują ir pasiaukojimą užgrūdintą ginklą į savo rankas pagrobia darbininkų ir liaudies aršiausi priešai ir juo taip sugabiai manevaruoja, kad nuo jo smūgių aukomis tampa visa darbininkija.

Toks būdingas įvykis ir, gal naujas Urugvajaus darbininkams, pasireiškė čia valstybinėje galvijų skerdykloje — **Frigorifiko Nacional**, šių metų sausio 25 d. Apie tai, manau, bus įdomu Laisvės skaitytojams žinoti, kaip demokratijos priešai gubiai praveda savo niekšiskus metodus pagrindyje, tikslu padėti nacifašistų gaujoms.

Sabotažo pradžia

Kiek laiko atgal, su **Frigorifiko Nacional** konservuotais produktais tapo pakrautas anglų prekinis laivas **Gustin Grande**, ir jis buvo bepradėdas sunkiai ir pavojingą kelionę Europos kryptimi, pristatyti maistą mūsų sąjungininkų armijoms. Bet, inkarus iškelus, jūreiviai pastebėjo kažkokį įtartą daiktą laivo sandėlyje. Tai buvo padegamoji bomba. Laive turėjo prasidėti gaisras, kuomet šis būtų buvęs toli nuo krantų. Prietais išvados, kad tai sabotažnikų siekis, pasislėpusių niekšų žygis sunaikinti laivą ir pažaloti sąjungininkų karui.

Skubiai įvykis buvo aiškintas. To pasėkoje iš skerdyklos „šalčių“ skyriaus tapo atrinkti 10 daugiau įtartinių asmenų ir iš frigorifiko atleisti. Tačiau, paties kaltininko slaptajai policijai ir Antiurugvajiško Veikimo Sekti Komisijai nepasisekė išaiškinti.

New Yorko organizuoti darbininkai, ADF, CIO ir Geležinkeliečių Brolių vadai, pasisako už bendrą veikimą karinėms pastangoms stiprinti.

Išmestųjų tarpe radosi **Humberto Gomez**; kas jis per vienas?

Yra būtina susipažinti su šiuo asmeniu, nuo kurio veido kaukė nukrito streikui prasidėjus. **Humberto Gomez** — darbininkas, dėjęs draugišką su visais, rodė savo nepasitenkinimą išnaudotojais ir aiškino savo draugams pareigą organizuoti. Bet, kartu, jis ir jo keli pasekėjai darbininkus organizavo ne į tikrąją, teisingąją profsąjungą, o į jo pavadintą „**Sosiedad de Obreros y Obreras**“ (Darbininkų ir Darbininkių Draugija), kuri už tikslą buvo pasistačiusi kenkti, griauti ir visaip kiršinti skerdyklų darbininkus prieš mėsos profsąjungą „**Federacion de Obreros de la Carne**“ (Mėsos Darbininkų Federacija), kuri kasdien stiprėjo ir apėmė visų skerdyklų darbininkus ir tarnautojus, neskirstomus į politines ar religines pažiūras, ir nedalomus į tautybes bei rases. Prieš šią kovingą profsąjungą **Humb. Gomez**, simuliuojant, būrė darbininkus, juos klaidindamas, jog „ne darbo žmonių reikalas kištis į politinius dalykus“ ir, kad „ne darbininkų pareiga užsistoti už demokratinę valstybę uždamą karą ir nevėrti kovoti prieš nacifašizmą.“ Tokia pažiūra ir dabartinę padėtį buvo kontrastas Mėsos Darb. Federacijos nusistatymui.

H. Gomezui atėjo valanda veikti

Reikia pasakyti, kad šiam tipui pasisekė sugrupuoti apie savę anarchistinio ir trockistinio nusiteikimo darbininkus, o kitą dalį suklaidinti. Dabar pamatysime šio žmogaus ir jo organizacijos vaidmenį dienos sviesoje.

To šaknys glūdi giliai, ir ypatingai paastrėjo po prezidentinių rinkimų lapkričio 29 d., kuriuose Urugvajaus fašistinė partija, vadovaujama **Herreros**, susilaukė visiško susmukimo, urugvajiečių liaudies nusisukimo nuo jos, ko išdavoje absoliutiškai laimėjo demokratinės, priešfašistinės partijos su **Amezaga Guani** pryska.

Herreros partija ir šalininkai, pagal Berlyno banditų nurodymus, juk neims ir liausis vedę išdavikišką kraštui veiklą ir nuleis rantių po rinkiminių smūgių. Tuomet nebūtų penktoji kolona. Jie nenuleido rankų, nenusiminė ir dar gana jaučiamai ir galingai veikia nacifašistų naudai.

Šį kartą panaudojo pačius darbininkus ir pačių darbininkų ginklą — streiką. Šiuo metodu Urugvajaus penktakolonininkai mėgino nepaprastai sukrešti šią demokratinę valstybę.

Hereristai buvo tvirtai įsigalėję valstybinėje skerdykloje, kuri šiai šaliai labai daug ką reiškia. Toji imonė yra pagrindiniu Urugvajaus industrijos centru, kuriame dirba apie 2,800 darbininkų ir pagamina mėsos produktų visam Montevidejaus miestui ir dar eksportui į užsienį.

Po rinkimų, vyriausybė ėmėsi priemonių išvalyti iš atsakingų vietų demokratijos priešininkus — hereristus, kurie matomai kenkė, diversavo valstybės saugumą. **Frigorifiko Nacional** direkcija tapo išeista ir vyr. direktoriaus vietą užėmė vyriausybės patikimas asmuo — atsargos generolas **Da Kosta**. Hereristai pajuto byrantį smėlį po kojomis. Negalima buvo delsti.

Na, ir pasitaikė auksinė proga...

Dešimtis darbininkų tapo išmesta gatvėn! Ko belaukti? — Streikuoti! Užsistoti už išmestuosių!

Penktoji kolona grėsminimai stverėsi judosisko darbo. Nemaža darbininkų masė neteko orientacijos. Ji negalėjo staigiai žiūrėti, jog šį streiką vadelėmis tampo „ašies“ agentai. Ir streikas priešams paviko. Sustoję visi trys Montevidejaus frigorifikai. Grešė apimti ir kitas principales įmones, kaip elektros jėgainę, telefonų cechus, „**An-cap**“ (naftos ir alkoholio valst. fabrikus), geležinkelį ir kt. **Humberto Gomez** ir dar keli išgamos valandėlę pergyveno triumfo džiaugsmą. Faktinai džiaugėsi žmonių priešai — barbariškieji fašistai.

Ko siekė penktoji kolona su šiuo streiku?

1. — Sudaužyti darbininkų organizacijas, kurių energingai stoji kovon prieš vandalizmą, supiudant kerštingą tarpusavio kovą;
2. — Sukrikiudyti produkciją to, ko labiausiai reikalinga armijoms kovoje prieš nacifašizmą;
3. — Pakenkti didžiais nuostoliais gyvulininkystei, kuri šiuo metu sausras naikina, tuo būdu katastrofikai suaparylizuojant visą šalies ekonomiką;
4. — Užsistoti ir palikti svarbiuose postuose nacių agentus, kuriems lemta suokalbauti, sabotažuoti prieš valstybę jos gynybos pastangose.

Šie keturi punktai puikiai nuarakterizuoja penktakolonininkų sukelta pragaistinga judėjimą.

El Debate — nacihereristų organas — streiko paskelbimą įdėjo į rėmus pirmame puslapyje. O apie patį streiką jau iš anksto rašė.

Samoningųjų darbininkų organizacijos išstojo prieš streiką!

Jei nebūtų atitinkamo aukščiausio paaikškinimo, šis sakinyš skambėtų perdėm nešvankiai: darbininkai išėjo prieš streiką!.. Bet taip turėjo būti. Visi Urugvajaus sindikatai — susijungę po UGT vadovybę, — Komunistų partija, pažangio-

sios kultūrinės organizacijos ir kiti organizmai aktyviai pastojė sabotažnikams kelią siekti juodųjų tikslų. Aišku, kad jie stoji ne prieš mases, ne prieš garbingąją, tikrąją streiko prasmę, o prieš tą grupelę individų, kurie šį darbo žmonių ginklą bandė panaudoti nacifašizmo naudai. Todėl buvo įrodoma darbininkams, jog jie buvo suklaidinti demagogiškų vadų ir ragino grįžti darban ir neatlaidžiai vesti kovą prieš fašistų šnipus ir jiems pardsidavėlius.

Socialistų pozicija

Urugvajaus socialistų partija stoji už streiką, už pakenkimą demokratijoms. Neveltui liaudis čia nuo jų šalinasi. Prezidentiniai rinkimai tą parodė. Socialistai vietoj turėtų 3 deputatų Seime, pernai vos pajėgė išrinkti vieną. Pakako tam priežasčių. Socialistų vadai per rinkiminių kampanijų švaistėsi antikomunistiniais, antisovietiniais obalsais. Tuo metu Stalingrado epopėja buvo visos liaudies pagerbiama. Dėl to socialistai nustojo perstižti. O šiam nacifašistų streikui jie taipgi pritarė, kad pakenkus komunistams; faktinai pagelbėjo Berlyno - Romos - Tokio vandalams.

Viskas normalizavosi

Nepasisekė penktajai kolonai atsiekti juodųjų tikslų. UGT vadovaujami sindikatai griežtai išstojo prieš šį pavojų ir laike penkių dienų, dalyvaujant vyriausybės, fabriko direkcijos ir darbininkų atstovams, pasisekė susitarti, išrenkant arbitracinę komisiją, kuri dalyką spręs bešališkai.

Baigiant, tenka pažymėti, kad streikas išliko ne dėl algų pakėlimo ar kitų reikalavimų, bet tam, kad sugrąžinus darban tuos įtartus 10 asmenų, jų tarpe hereristą **Humberto Gomez**. Be to, streiką paskelbė ne darbininkų profsąjungos susirinkimas, kuriame būna nubalsuojama, bet **H. Gomez** ir **Komp. Streikas** greit išsiplėtė dar ir dėl to, kad buvo išsiųs fabriko skyrių, kurių užveizdos varu darbininkus išvarė „streikuoti“ prieš anglus ir amerikonus!..

Dalykams susinormavus, šis penktosios kolonos metodas darbininkams atidarė akis. Be abejo, ateityje sabotažnikams nebeapsisėks taip darbo minių apvilti. Urugvajiečiai karštai pritaria sąjungininkams.

Kovon-einąs.

Nelaimė, maitinimas mūsų apylinkėse gali priklausyti nuo **Raud. Kryžiaus**. Remkite **Raud. Kryžiaus** Fondą.

Kai Amerikos transportinis laivas Coolidge kadaise užėjo ant minos (netoli Saliamono salų, Pacifiko Okeane) ir nuskendo, tai iš 4,000 kareivių, gabentų laivu, tik keturi tenuskendo, — visi kiti išsigelbėjo. Nuotraukoje matome kareivius gumineje valtėlėje.

Detroito Žinios

Apie SLA 352 Kuopą

Man rodosi, kad **SLA 352** kp. yra didžiausia kuopa ne tik **Detroit**, bet ir visoj Amerikoje. Bet ten yra susidariusi klika sandariečių, ir kada tik esti koks visuomeninis naudingas klausimas keliamas, tai ta klika sukelia negeistina lėmą ir daugiausia baigiasi barmimis ir be pasekmių. Taip pat atsitiko, kada delegatai davė raportą apie **Lietuvių Bendrą Komitetą Laimėti Karą**. Ta klika sukėlė širšių spiečių ir atšaukė delegatus iš minėto komiteto.

Kadangi **Lietuvių Bendram Komitet** eina tos kuopos pirmininkas ir fin. sekretorius, tai yra, **Chas Martin** ir **Stefanė Masytė**, tai jie pradėjo jautis, kad kuopa taip darydama eina prieš dabartinę Amerikos valdžią, prieš karą. Jie pridavė rezinaciją su panašiu pareiškimu.

Kadangi, kaip **Chas Martin**, taip **S. Masytė** yra daug dirbė dėl tos kuopos ir labai sugabiai atlieka valdybos darbą, todėl tas širšių spiečius pasilieka tarp kūjo ir priekalo. Kaip tas viskas baigsis, ateitys parodys. Bet pasieglimas **Martino** ir **Stepanės** yra šimtu nuosimčių teisinas.

Jurgis.

Aukos Dėl Botkino Ligoninės

Žemiau telpa aukos ir aukotojų vardai, kurie aukavo dėl **Botkino ligoninės Maskvoj, USSR**. Išplatinta tos rūšies kuponų už \$80. Pagelbėjo pardavinėti **D. O. Kvederienė**. Čion pažymėtos aukos perduotos **Lietuvių Komitetui, Brooklyn, N. Y.**, skyriui **Russian War Relief**.

Aukotojų vardai:

Gus Raman Ramanauskas	kas \$13.50
Jonas Valavičius	\$5.00
Motiejus Podolskis	5.00
Richard Kentro	5.00
Olga Shields	5.00
Ona Kvederienė	5.00
Martinas Kvedera	5.00
Antanas Gotautas	2.00
Jonas ir Marg. Alvinai	2.00
Jonas Daukas	2.00
Pranas Jočionis	2.00
Mike Jacobson	2.00
Petronė ir Ant. Jakštys	2.00
P. Osilienė	1.00
Povilas Zunaris	1.00
Jurgis Janonis	1.00
Jurgis Nausėda	1.00
Pranas Gustaitis	1.00
Juozas Vasiliauskas	1.00
Juozas Palukaitis	1.00
Jonas V. Brazauskas	1.00
NN (neįskaitoma pav.)	1.00
Antanas Adomaitis	1.00
Juozas Birštonas	1.00
John W. Saroka	1.00
Marg. Andriulienė	1.00
Marė Šumskienė	1.00
Marė Ginaitienė	1.00
M. Birštonienė	1.00
Bernice Belch	1.00
Emilija Rye	1.00
Alfred Alvinas	.50
Juozas Širvinskis	.50
Karolis Krizinauskas	.50
John Paul	.50
John Rudzevich	.50

Sofija Nausiedienė	.50
Teodora Gugienė	.50
Domininkas Grina	.50
Amma Rye	.50
Julia Daukienė	.50
Juozas Markunas	.50
Petras Gyvis	.50
Anna Adomaitienė	.50

Viso sykiu \$80.00

Aukos surinktos varde **LLD** 52 kp.

Visiems aukotojams tarū širdingai ačiu.

M. Alvinienė.

Lowell, Mass.

Iš Jau Atsibuvusios Vakariinės

Kovo 14-tą dieną čia **Lietuvos Sūnų ir Dukterų pašalpinė draugija** laikė savo mėnesinį susirinkimą. Narių susirinkime dalyvavo nemažai. Smagu buvo girdėti sekretoriaus draugo **Vlado Mikalopo** pranešimą, kad ligonių — sergančių narių neturime. Reiškia, nors žiemą turėjome šaltą — giliai snieguotą, tačiau šaltis mus nepagavo. **Lowellio** lietuviai smarkūs, drūti ir sveikiai. Žinoma, yra ir kitaip, bet čia kalbu apie draugijos narius.

Draugijos vienas jaunas narys **Mikolas Karsokas** yra **Dėdės Samo** armijoje, tad šį draugiją nutarė nupirkti ir jam pasiųsti dovanėlę — porą svarų gerų saldinių su pasveikinamąčiu laišku.

Tuoju po susirinkimo, ant vietos, toj pačioj **Kliubo** sveitainėj draugija turėjo suruoštą gerą bankietuką, arba vakariene galima pavadinti.

Dalyvavo keletas svečių ir ne narių. Bet daug narių buvusių susirinkime ir nenorėjo pasilikti valandai kitai ir kartu su visais dalyvauti vakarieneje. Tokių narių šis elgėsis yra peiktinas. Draugija pereiname mėnesyje paaukavo \$50 trijų ambulanų nupirkimui.

Reiškia, gražiai pasirodė, kodėl neparemti jos parengimus?

Laike vakarienės buvo ir svečių iš toliau — **Jonas** ir **Stefanė Budrevičiai** iš **Norwood, Mass.** ir **Baltrus Čiulada** iš **Lawrence, Mass.** Tai vis sečiau buvę **lowelliečiai**. Jie geri draugai ir jie mums pasakė po gražią prakalbėlę. Svečiai mus pagyrė už mūsų gražų sutartinį veikimą. O mes jiems ačiuojame už jų draugišką atsilankymą pas mus. Kalbėjo ir vietiniai draugai. **Draugas J. Palubinskas** parinko aukų ant savo blankos ambulanų fondui. Ačiu **M. Palubinskienei** už paaukotą skanią babką šiam parengimui.

J. M. Karsonas.

Washington. — Jungtinių Valstijų žemdirbystės sekretorius **Wickard** pareiškė, jog šiemet bus 3 procentais daugiau žemės apsėta ir apsidinta.

Hartford, Conn.

Keletas Žinučių iš Mūsų Kolonijos

Kovo 15 d. **Lietuvių Amerikos Piliiečių Kliubas** turėjo mėnesinį susirinkimą. Narių dalyvavo nemažai. Pakeltus klausimus rimtai svarstė.

Iš biznio skyriaus raportu paaiškėjo, kad vasario mėnesį padaryta gražaus pelno. Už tai likosi suteikta kreditas veikiančiajai komisijai, prysakyje su gaspadorium **Tomu Barrison**.

Iš ligonių komisijos raportu pasirodė, kad yra nemažai sergančių narių. Pirmininkas **J. P. raportavo**, kad surengtieji šokiai dėl naudos Raudonojo Kryžiaus davė pelno \$238.29. Taipgi dar darbas tebeina tam pačiam tikslui, tai rinkimas aukų ant blankų.

Kliubo komisija tą prakilų darbą dirbsianti per visą šį mėnesį. Pirmininkas atsišaukė į visus aukoti, kiek išgali. **Kliubo** atstovas **S. Makaveckas** iš **Raudonojo Kryžiaus** lietuvių skyriaus darbuotės išdavė gana aiškų ir rimtą raportą. Paaikškėjo, kad darbas bus varomas ant toliau. **Kliubas** dar vieną narį išrinko atstovu, **Antaną Ambrosą**. Susirinkimas instruktavo atstovus darbuotis nuosirdžiai patiems ir prižiūrėti kitus, kad sukeltieji pinigai neitų niekur kitur, kaip tik tam, kam yra dirbama.

Buvo prisiųstas laiškas nuo **ALDLD** kp. su užkvietimu prisidėti prie rengiamųjų prakalbų. Prakalbos būsią daugiausia apie plačią kalbą ir rašomą tarpe Amerikos lietuvių Lietuvos padėti. Laiškas likosi priimtas vienbalsiai. Po tam buvo pakeltas klausimas, kaip prisidėti. Inešė ir priėmė, kad būtų kviečiami dviejų sriovių labėtojai. Davė pataisymą, kad kadangi **Kliubas** laikosi rimto bipartijviskumo, neimti iš savo pusės kalbėtojų, tikta rengiamojom prakalbam duoti veltui sveitainę. Pataisymas perėjo didžiama balsų. Dabar tēmykite dieną ir laiką, kada jis įvyks. Girdėjau, bus vienas iš geriausių kalbėtojų.

Kliubičių jau yra **Dėdės Samo** tarnystėje su virš 60. **Kliube** pasidarė nemaža skyklė. Bet pasiūkusieji **kliubičiai** darbuojasi šią skyklę užlopyti. Vien tik šiam susirinkime buvo perstatyta 6 nauji kandidatai.

Po mano nuožūra, **kliubo** įsigijimas nuosavo namo daug ką pagelbsti vietiniam lietuvių judėjimui, labiausia pažangiajai pusei. Ne vien, kad duoda veltui svctainę, bet ir pats **Kliubas** nemažai darbuojasi visuomeniškame darbe. Taigi, aš sakýčiau, už tai reikia ir **Kliubas** remti visame kame, kadangi ir jis turi nemažai įvairių išmokėjimų.

Serga

Draugė Malvina Margaitienė randasi ligoninėje. Po operacijos išlengvėlio sveikta. **Draugė M. M.** per laikus nuosirdžiai remia darbininkiską judėjimą. Už tai jina turi gerų draugų ir draugių, kurie ją aplanko ligoje. Taipgi ir aš linkiu jai greito ir laimingo pasveikimo.

Atitaisau Klaidą

Aprašyme **Lietuvos Sūnų ir Dukterų Draugijos** jubilėjinio apvaikšiojimo, kuris buvo vasario 14 d., neįdėti šie aukotojai, kurie aukavo **Raudonajam Kryžiui** ir **Russian War Relief**. **V. M. Staugaičiai** aukavo \$2, **A. Raštauskas** \$1, **M. Pilkauskienė** 50c, **K. Miller** 50c ir **J. Aibovičius** 25c. Atleiskite už tą.

Taisybės Mylėtojas.

Washington. — Japonai neteko jau 14 procentų savo prekinį laivų nuo Japonijos karo pradžios prieš Ameriką.

KELIAS Į LIETUVĄ

Antanas Venclova

(Tęsa)

— Suprantu, — atsiliepė Valincius. — Aš mačiau mūsų pačių miestus, kuriuose mano akysse gyveno namai, ir žmonės, apkvišę iš baimės, visais keliais bėgo į laukus, o fašistų lektuvai, nusileidę per keletą metrų nuo žemės, šaudė moteris ir vaikus. Atsimenu vaizdą, kuris niekad man neišsėdina iš atminties. Tai buvo Bielorusijoje, ties Borisovu. Ant kelio guli užmušta motina, šalia jos gyvas trejų metų kūdikis su granatos skeveldros nukirsta ranka ir nežmonišku balsu šaukia: „Mama!“.

— Įsivaizduoji, tamsta, ką tas vargšelis kūdikis pergyvena, ką jis kenčia? Ir už ką? Ką jis kam padarė? Gulį ant kelio — be rankos gyvas, paplūdes kraujais, akutės baises, pilnos siaubo, — suprantai tamsta, — guli, sklerioja siveiką rankytę ir šaukia baidysiu, nevaikišku balsu....

Valincius nutilo. Jo sąmonėje vėl atgijo tas vaizdas, kuriuo jis stengėsi sukratyti visą karo metą ir negalėjo. Ty lėjo ir Buivydus. Pro šalį traskėdamas nuvažiovo tramvajus. Valincius nesąmoningai kriuktelėjo, išgirdęs tramvajaus švilpį, kada tasai suko į kitą gatvę... Jis atsiminė švilpimą bombų, krinantčių ant kelio, kuriuo jis bėgo iš tėvynės.

— Aš nežinau, ar tamsta suprasi, — po kiek laiko vėl pakėlė akis į savo draugą Valincius, — ar suprasi mane taip, kaip aš supratau tamstą, kada kalbėjai apie miestą ir kaip augai su juo. Aš augau Lietuvoje. Kitose salybose, nelengvoje salybose, pasakysiu. Aš mačiau skurdą, kalėjimus, darbininkų persekiojimą, lietuviškojo fašizmo priespaudą. Tačiau mes, darbininkai, gyvenome mintimi su Sąjungos darbininkais, ir kada mes ėmėme patys statyti savo gyvenimą, tai buvo kažkas nepaprasto! Kaip iš karto keitėsi gyvenimas! Tartum gailinama audra perėjo per jį, išsiūbūdama mūsų darbą, mūsų užsimojimus ir pokius. Ir koks puikus turėjo būti tas gyvenimas, kurį mes statėme!

— Suprantu, — atsakė Buivydus. — Ir suprantu, kaip tamsta ir kiti tamstos draugai turite nekęsti fašizmo. Juk socializmas — tai gyvenimas, fašizmas — tai mirtis. Bet gyvenimas visada nugali mirtį.

4.

Ėjo laikas. Gilus sniegas dar tebedengė kalnus, pakalnes ir miesto gatves. Laisvus vakarus ir poilsio dienas Valincius dažniausiai praleisdavo naujųjų savo draugų kompanijoje. Senutė Buivydienė pamilo į jį kaip tikrą savo sūnų, o Marytė — jis pats nesuprato — buvo jam sesuo ar dar kas nors daugiau. Vakarai vyrai žaisdavo šachmatais, Marytė taisydavo savo mokinių sąsiuvinus, ir jie vis dažniau stengėsi kalbėti tarp savęs lietuviškai, nors Stasiui ir jo seseriai nelengva buvo atsiminti tėvų kalbą.

Vieną vakarą Valincius, grįžusiam namo iš darbo, Olga Grigorjevna įteikė laišką. Tai buvo retas Valinciaus gyvenime įvykis šiame mieste. Vos pora draugų žinojo, kur jis gyvena, ir tik iš jų galėjo būti laiškas. Taip, štai, išsiuntė adresą, ir nekantrumo apimtas, Valincius staiga atplėšė laišką. Beskaitant smulkias pieštuku rašytas eilutes, jo širdis ėmė smarkiai plakti. Keletą kartų jis skaitė ypačiai vieną vietą, vos galėdamas tikėti tuo, kas ten buvo parašyta: „Nežinau, ar tave jau pasiekė žinia, — rašė jo draugas iš kariuomenės, — kad organizavosi mūsų tautiniai Raudonojos Armijos daliniai. Suprasi, kaip visi mes priėmėme šią žinią. Visi draugai trokšta kuo greičiausiai su ginklu rankoje stoti į kovą dėl Tairbų Lietuvos laisvės.“

Lyg elektros kibirkštis, Valincius perėjo šį žinią. Jo rankos ėmė drebėti. Jis dėjo laišką ant stalo, vėl ėmė ir vėl skaitė iš naujo. Taip. Laiške buvo parašyta kaip tik tiek — nei mažiau nei daugiau.

Valincius apsirėngė paltu, užsidėjo kepurę ir, laišką laikydamas rankoje, kažkur norėjo bėgti. Paskui nusivilkio ir atsisėdo. Štai, galų gale, įvyksta tai, apie ką jis svajojo. Tačiau jis turėjo pasidalyti savo džiaugsmu ir susijaudinimu su kuom nors, ir vėl iš naujo apsirėngė. Ir kada jis, apneštas sniego, su apšarmoju-

siais nuo šalčio antakiais įbėgo į ketvirtą aukštą namų, kuriuose gyveno Buivydai, Marytė, atidariusi duris, atbula ėmė trauktis atgal į kambarį.

— Kaip jūs mane išgąsdinote, Jurgi! Jūs taip įsiveržėte į kambarį...

— Jeigu žinotumėte, kokia šiandien diena! — sušuko jis, nusivilkdamas palatą. — Jeigu žinotumėte, kokia man šiandien diena!

— Gerai, gerai. Matyti, jūs laimėjote loterijoje, — juokėsi Marytė, atsispaikėjęsi nuo pirmojo įspūdžio, kurį jai sukėlė neįprastas susijaudinęs Jurgio vaizdas. — Sėskite. Pasakokite.

— O kur Stasys? Aš turiu jį matyti.

— Dar neparėjo iš darbo.

— Marytė, aš išvažiuoju iš jūsų miesto, — tarė jis staiga, tiesdamas jai laišką, paskui ištraukė jį jai iš rankų ir pats kelis kartus perskaitė svarbiausiąją vietą. Ir labai stebėjosi, kad Marytė neatrodė jo perskaitytos žinios per daug nudžiuginta.

— Gaila, — tarė ji. — Aš jums, Jurgi, pasakysiu, — prabilo ji patylėjusi, užvertusi prieš jam ateinant skaitytą knygą ir pakėlusį jį staiga išblyškusi veida, — per šį neilgą laiką sūspėjau prie jūsų prisirišti. Nepalaikykite man per bloga, jeigu aš pasakysiu, kad ir dabar aš jūsų laukiau. Jūs puikus berniukas, Jurgi, ir aš...

Ji nebaigė. O jis sėdėjo vietoj ir nežinojo, ką sakyti. Ir jis jautė, kad prisirišo prie šios geros, malonios mergaitės, kurios veidukas, nors ir strazdanotas, visada, kada tik jis ją matė, švietė kažkokia šilima ir gerumu, o akys žibėjo laukimu ir viltimi. Joje buvo kažkas arimo, savo, mielo, kažkas lietuviško, paprasto ir suprantamo. Ir jis norėjo visa tai pasakyti, tačiau, nežinojo, kaip ir ką.

— Ir aš, Marytė, — pynėsi jam liežuvis. — Ir man sunku bus jus palikti. Jūs buvotė tokia gera man! Ir aš būčiau niekšas, jeigu jus užmirščiau, — galų gale pasakė jis ir pats nušėbo, koks nevykęs sakinytis nusprūdo jam nuo liežuvio.

Ji pakėlė vėl į jį degančias akis ir staiga pasikeitusį veidą, pilną vilties ir švelnumo. Ji apkabino jo plačius pečius, paglostė šiuosčius juodus plaukus, drėgnus nuo ištirpusio sniego, ir stipriai pabučiavo į lūpas.

— Ir aš jūsų niekad neužmiršiu, — tarė ji.

— Sakyk tave, miela...

— Tave...

Namo grįžo Stasys. Senutė gamino vakarienę. Per vakarienę Marytė sėdėjo susimąsčiusi, rimta ir nekalbi. Tylėjo ir Jurgis, nes tai, kas neseniai atsitiko, jo galvą pripildė įvairių minčių, kurios ten už, negalėdamos susiderinti, kaip bitės avily. Stasys ant stalo pastatė butelį vyno.

— Šiandien lygiai trys mėnesiai nuo mūsų pažinties pradžios, — tarė jis. — Bent tokiu būdu atžymėsim šį malonų faktą.

— Jurgis išvažiuoja, — staiga pareiškė Marytė, ir visi jos akysse pamatė ašaras, bet apsimėtė nieko nepastebėję.

— Kur, kaip?

Jurgis vėl pagavo pirmąją nuotai. Jis skaitė iš naujo laišką ir pareiškė išvažiuojas, kai tik būsiąs nurodymas, kada ir kur važiuoti.

Po vakarienės pokalbis nesimezgė. Stasys kažko vengė, Marytė nuėjo į savo kambarį. Liūdna tvarkėsi ir senutė, nors Jurgio nuo jo sumanymo atkalbinėti nemėgino. Ir kada Jurgis išėjo namo, Stasys nusileidęs drauge su juo į gatvę ir palydėjęs ligi tramvajaus, stipriai paspaudė jam ranką ir tarė:

— Mes važiuosime drauge. Aš nenorėjau prie motinos... Ji, žinai, vis motina... suprantai...

— Bet juk tu reikalingas fabrike.

— Išsiprašysiu kaip nors.

— Bet tu turi motiną, ir apskritai...

— Motina gyvens su Maryte. Neprašus. Valstybė neleis, pažįstami padės. O mes kovosime ir laimėsime — mes laimėsime mūsų Lietuvą.

(Bus daugiau)

Lewiston-Auburn, Maine

Skaitant dienraštį Laisvę, sykiais net pradėdai nervotis dėl mūsų ALDLD Centro sekretoriaus ir pirmininko raginimų, kad nariai pasimokėtų duokles. Iš tikro tie mūsų Centro komiteto pasiūlyti darbuotojai turi sugaišti daug laiko ir užimti laikraštįje taip brangią vietą, kai tie patys mūsų Centro nariai galėtų parašyti gerų ir naudingų straipsnių, negu tuos raginimus, jeigu eiliniai nariai nors kiek rūpintųsi savo brangios apšviestos organizacijos reikalais. Aš nenoriu savos ALDLD 31 kp. narių girti, bet jeigu visos organizacijos nariai pasielgtų taip pavyzdinčiai, kaip mūsų, tai Centro komitetui nereiktų rašyti jokių paraginių.

Šiandieną peržiūrėjau rekordus mūsų 31 kp. duoklių mokesčių ir suradau, kad per paskutinius šešius metus visos duoklės buvo pasiūstos į Centrą ne vėliau balandžio mėnesio! Siemet gi visi 34 nariai sumokėjo ligi centui ir tapo pasiūsta į Centrą kovo 8 dieną.

Ir man, kaipo ALDLD 31 kp. finansų sekretoriui, nereikėjo vaikščioti po stubas ir rinkti nuo tų narių duokles, kurie nedalyvavo metiniame susirinkime, nes jie patys atnešė pas mane į namus!

Kas link aukų Sovietų Sąjungos medikalei pagalbai, tai kitas klausimas, nes draugai sykiais nežino, kad yra renkamos aukos, tai reikia sutikus bei nuėjus į stubą užsiminti, kad yra renkamos aukos. Šiais 1943 m. aš pats du sykų pasiūčiau po gerą pluoštą dėl S. Sąjungos medikalei pagalbos, surinkęs nuo draugų. Bet, o gyvenimo ironija! Kada antro sykio išsiūčiau „money order“ ir sugrįžau namo iš pašto, randu raudoną dėžutę nuo Lietuvių Komiteto S. Sąjungai Gelbėti laisvą-atsisaukimą ir knygtę su kuponais ar stampais, dėl Maskvoje ligoninės globojimo. Na, manau, kas dabar daryti, reikės ir vėl prie draugų kreiptis, nes reikalas labai svarbus. Bet darosi lyg tai nesmagu vėl tų pačių draugų duris klabinti. Sutinku krautuvėje vieną draugą, pabėdavoju apie savo reikalą. Jis atsakė: „Nesirūpink, Jonai, pakolei mano krutinėj plaks širdis, patolei aš aukosiu tiems karžygiams-kovotojams už mūsų ir visos žmonijos reikalus, kurie kovoją ir aukoją savo gyvybę kovoje su dvidešimto šimtmečio hunais ir vandalais. Dabar su savim neturiu pinigų, ateik į stubą, duosiu auką.“ Ir kada nuėjau, tai ne tik paaukavo, bet dar užfundijo porą lempučių dėl drąsos. Ir šiandieną, kovo 15 d., pasiūčiau Lietuvų komitetui S. Sąjungai Gelbėti 15 dolerių.

Aukotojų Vardai:

Jonas Krapavickas	\$5.00
Jonas Liudanskas	\$3.00
Juozapas Plonadunis	2.00
Juozapas Silaikis	1.00
Alfonas Laučius	1.00
Juozapata Laučienė	1.00
Kazimieras Kalvelis	1.00
Jonas Žilinskas	50c
Alizas Kaulakis	50c

Šiuo sykio draugės Agota Steponaitienė ir Anne Apšogienė tam pačiam reikalui varde LDS 45 kp. rinko aukas. Aš mislinu, tos draugės surinko daugiau, negu aš. Aš rinkau varde ALDLD 31 kp.

Gamtos Sūnus.

Washington. — Karinė francūzų misija pranešė, kad Francūzų Guiana atsimetė nuo admjrolo G. Roberto, Vichy Francijos aukštojo komisijonieriaus, valdžios Martinique saloje.

Baltimore, Md.

Sekmadienį, kovo 14, kokia ten Lietuvai Liausuoti vietinė kuopa rengė prakalbas. Pirmininkavo teisdayrs Laukaitis, kuris, paaiškindamas šių prakalbų ir jų organizacijos tikslą, labai bjauriai išniekino ir išplėdo Amerikos talkininkę Sovietų Sąjungą. Girdi, bolševikai ne tik tai nori Lietuvos, bet reikalauja atplėsti Finlandiją, Estoniją, Latviją ir Lenkiją, nesiskaitydami visai su Atlantiko Čarteriu. O apie hitlerininkus Lietuvoje Laukaitis nieko neprisiminė.

Mažas mišrus choras sudainavo Amerikos ir Lietuvos himnus. Dainavo neprašiusia. Trumpai kalbėjo Rasteniene ir Marylando šeimos narys Rastenis, nurodydami dabartinį sunkų Lietuvos likimą. Reikia Rastenienei atiduoti kreditą. Nors ji čia gimė, bet labai gerai lietuvių kalbą vartoja.

Po tam buvo renkamos aukos. Pirmininkas sakė: Šioj svetainėj yra rengiamos lietuviškos prakalbos, aš jas visas lankau. Pereitą sekmadienį čia buvo surinkta \$600. Ir ragino savuosius gausiai aukoti. Aukų rinkėjos, perėjusios per publiką, skaitė pinigų 15 minučių. Nekurie iš publikos kalbasi, gal, sako, suskaitys keletą tūkstančių dolerių. Bet po ilgo skaitymo pirmininkas pranešė, kad surinkta \$115.85.

Ant galo kalbėjo Julius Smetona, buvusio Lietuvos krivino diktatoriaus sūnus. Pradedamas prakalbą pradžioje neminėti nei ypatų, nei sriovių, nei partijų, bet neiškentė. Daugiausiai kalbėjo apie Lietuvos prisidėjimą prie kitų valstybių, būtent: Sovietų Sąjungos, Vokietijos ar Lenkijos. Baigdamas prakalbą sakė: Nekurie iš publikos kalbasi, gal, sako, suskaitys keletą tūkstančių dolerių. Bet po ilgo skaitymo pirmininkas pranešė, kad surinkta \$115.85.

Po prakalbų buvo paruošta vakarienė, kiekvienas, užsimokėjęs, galėjo vakarieniauti su kiu su Smetonos sūnum.

Nesuprantama, kodėl vietiniai laikraščiai tankiai rašo apie darbininkų stoką, bet faktai rodo visai atbulai. Tiesa, ištisi puslapių su apgarsinimais reikalaujant darbininkų, bet pabandę surast darbą, tai ir daug laiko praleidi, kolei gauni progą. Didelė dauguma dirbtuvių turi Employment Offices. Ten išpildomos blankos su įvairiais klausimais, kur dirbęs per visą savo amžių, kiek ilgai kur dirbęs, kodėl metęs darbą, na, ir atminink tu žmogau smulkmeniška viską. Žmogus išpraktavęs kokią valandą ar daugiau tą blanką pildydamas, paduoda rašiniui, o šis pasako laukti, kolei pašauks dirbti. Bet nekurie ir niekad nesulaukia. Ypač prie nekurių laivų statymo dirbtuvių yra labai keista. Ten nėra raštinių, kur darbo jieškodamas gali įeiti, bet turi stovėti ant gatvės ir laukti, kada išeis koks boselis, kuris pasiūkia keletą, o kiti vėl turi stovėti ir laukti. Ir taip pasikartoja kas diena. O čia vasaros laike saulė degina tuos vargšus, o žiemą šaltis. Ir taip dauguma vaikšto diena iš dienos, praeina ir keletas savaitei, kol randi giliukį. Pereitą vasarą ir man teko vaikščioti daugiau, negu keturias savaites, kol suradau darbą. Nuo vienos dirbtuvės gavau pašaukimą dirbti tikrai už metų laiką!

Biržų Proletaras.

Belgijos patrijotai užmušė dar penkis vokiečių karius.

Pittston, Pa.

Kovo 14 dieną įvyko Lietuvos Literatūros Draugijos 12-to Apskr. seno ir naujo komitetų susirinkimas. Nors reikėjo pasiginčyti, bet vis tiek buvo padaryta gerų tarimų. Senoji valdyba išdavė raportą, kad išde turime \$45.42. Taipgi nutarta gauti ir suruošti judamus paveikslus „Leningrado Apgula,“ jeigu bus galima, šį mėnesį, Pelnas, kurį uždirbsime, bus padalintas ant trijų dalių; Raudonajam Kryžiui, Sovietų medikalei pagalbai ir apskričiai. Tai geras sumanymas.

Kas liečia vasarinį parengimą, tai palikta kitam posėdžiui aptarti. Kitas posėdis įvyks gegužės mėnesį.

Nutarta laikyti apskričio pusmetinę konferenciją gegužės mėnesį.

Nutarta susižinoti su Plymouthu ir Scrantonu, gal ir ten bus galima suruošti parodymą minėtų judamųjų paveikslų.

Taigi, kai Laisvėje kovo 15 dieną buvo sakyta, kad apskričio komiteto posėdis įvyks kovo 28 dieną, tai neįvyks, bus vėliaus.

M. Kalauskas.

čiai, Lipskienė, Griškevičia, Mekionis, M. Urbonas, Klanton, Stadulienė ir Milmant. Po 25c: Polk, Lumas, Laužaitienė, Kasmauskienė, Simokaitis, Kupčinskienė, Laužaitis, Kutkus, D. Smaidžiūnas, Urbonienė, Bartkus, Zabalonis, Vezdžiūnienė, Bistracijė, Šilinskas. Viso aukų surinkta \$14. Padengus išlaidas, vilnų fondui liko \$8.

Po prakalbų priimta vienbalsiai sekanti rezolucija:

„Mes karščiausiai sveikiname mūsų šalies, Jungtinių Valstijų, didvyriškas ginkluotąs jėgas, tuos mūsų brangius sūnus ir mylimuosius, kurie šiandien grumiasi su mirtinuoju priešu Afrikoje ir ruošiasi užpulti jį Europoje ir nušluoti jį nuo žemės paviršiaus. Mes žemai nulenkiame savo galvas prieš mūsų karžygius, kurie jau paaukojo savo gyvybę šioje garbingoje kovoje už žmonijos laisvę prieš fašistinį barbarizmą.“

„Mes iš gilumos širdies siunčiame savo sveikinimus herojiškai Sovietų Sąjungos Raudonajai Armijai, jos lietuviškiems pulkams, kuriuose skaisčiausi lietuvių tautos sūnūs savo gyvybę ir kraują padeda sumušti kruvinąjį hitlerizmą ir išlaisvinti mūsų gimtąjį kraštą — Lietuvą. Mes sveikiname Lietuvos drausiosius partizanų, kurie savo negirdetu pašaukimu gina lietuvių tautos garbę.“

„Mes pareiškiame pilniausią pasitikėjimą mūsų prezidentui ir jo vadovaujamai vyriausybei ir pasidžadame visais būdais remti visas mūsų šalies ir visų Jungtinių Tautų karo pastangas.“

„Šalin fašizmas! Šalin hitlerinis barbarizmas!“

„Tegul gyvuoja Jungtinės Tautos!“

„Tegul gyvuoja pergalė!“

„Pirm. F. Klanton.“

Koresp.

„Vilnies“ Kalendorius 1943

Puiki knyga, geri straipsniai iš įvairių mokslo sričių ir daug istorinių informacijų.

176 PUSLAPIŲ, KAINA 25c

Iš toliau užsisakantiems po vieną knygą kaina 35 centai, nes kainuoja persiuntimas.

Tuoju išsitykite 1943 metų

„Vilnies“ Kalendorių

Naudokitės tais svarbiais raštais, kurie išspausdinti kalendoriuje.

Platintojai ir organizacijos tuoju užsisakykite šios svarbios knygos platiniui.

Prašome kreiptis į

„Laisvės“ Administracija

427 Lorimer Street, Brooklyn, N. Y.

Sovietai Apleido Bielgorodą, Bet Traukia vis Pirmyn Link Smolensko ir Kaukaze

(Tąsą nuo 1-mo pusl.)

su didelėmis pėstininkų ir oro jėgomis, smarkiai atakavo sovietines apsigynimo pozicijas. Mūsų kovotojai per įtūžusį mūšį suplikė ir atgal atmetė 11-tą motorizuotą pėstininkų pulką Devintos vokiečių tankų divizijos.

Ant rytojaus vokiečiai panaujino savo atakas, bet nieko nelaimėjo. Mūsų kariuomenė tvirtai atlaikė savo pozicijas. Pagal dar nepilnus skaitmenis, 2000 vokiečių kareivių ir oficerių buvo užmušta per dviejų dienų kautynes; kelis tuzinai vokiečių tankų sužalota bei padegta ir 27 kanuolės sunaikinta.

I pietus nuo Bielyų mūsų kariuomenė užėmė vokiečių pasipriešinimo centrą.

Cugujevo srityje sovietinė kariuomenė vedė smarkius apsigynimo mūšius; padarė vokiečiams didelių nuostolių ir viename tik sektoriuje sunaikino penkis priešų tankus. Kitame sektoriuje per nuolatinis trijų dienų mūšius prieš skaitlingesnes vokiečių jėgas mūsų kariai sunaikino 30 priešų tankų ir šarvuotų automobilių ir apie batalioną vokiečių pėstininkų.

Vokiečiams buvo pavykę pastumti atgal dalinį mūsų kariuomenės ir užimt vieną apgyventą vietą; bet paskui raudonarmiečiai kontratakavo ir atmetė hitlerininkus atgal, atgrieždami poziciją.

Kuban srityje (Kaukazijoje) raudonarmiečiai prasi-
veržė per upę nakties laiku ir įvarė kylį į vokiečių apsigynimus. Per įnirtingus mūšius sovietinė kariuomenė užėmė 15 apgyventų vietų, tarp jų ir apskrities centrą Petrovską, kurį vokiečiai buvo pavertę į apgyventą pasipriešinimo centrą.

Sovietų lėktuvai nušovė žemyn 15 vokiečių lėktuvų, o mūsų priešlėktuvinės kanuolės sunaikino šešis priešų lėktuvus.

Churchillas Siūlo Anglijos, Amerikos ir Sovietų Sutartinę

(Tąsą nuo 1-mo pusl.)

Tautas, o su laiku ir visas tautas, turėtų įsikurti Europos Taryba ir Azijos Taryba.

"Kiek aš numatau, karas prieš Japoniją tuo laiku dar tebesiū, tai pirmutinis praktiškas uždavinys bus įsteigti Europos Taryba. Tada bus labai, labai didelis darbas.

"Europoj kėri daugumą priežasčių, kurios privedė prie šių dviejų pasaulinių karų.

Tautų Lygos Dvasia

"Tikrai mes turėtume priimt kaip savo pagrindus tuos supratimus apie laisvę, teisę ir dorovę, kurie buvo Tautų Lygos dvasia. Mes turime stengtis padaryt Europos Tarybą tikrai sekmingą sąjungą su aukštu teismu ginčams spręsti ir su jėgomis, ginčiotomis tautinėmis bei tarptautinėmis jėgomis arba vienomis ir kitomis drauge, visuomet paruošomis įvykdyt tuos sprendimus ir užkirsti kelią naujiem užpuolimam ir prisi-
rengimam prie kitų karų ateityje.

Mažųjų Tautų Grupės

"Kas tada atsitiks su stambiau skaičium mažųjų tautų, kurių teisės ir reikalai turi būti apsaugoti?

"Aš manau, jog verta atydziai apsvarstyt tokį dalyką, kad greta didžiųjų valstybių turėtų būti tam tikras skaičius (mažųjų) kraštų susigrupavimų bei sąjungų.

VILNIS TIK SUTARTINĖJ ANGLIJOS, AMERIKOS IR SOVIETŲ

"Mano supratimu, tatau sutiks su aukštaisiais nuolatiniais Anglijos, Jungtinių Valstijų ir Rusijos siekimais. Be nuosirdžios jų (trijų) sutartinės ir tiesioginio dalyvavimo, tikrai negalima būtų to pasiekti. Tik šitaip ir vien tikrai ši-

taip išnaujo pakils Europos garbė."

Naminiai Pagerinimai Anglijos Žmonėms

Premjeras Churchillas pranešė, jog valdžia ruošia keturių metų planą pokariams reikalams, — kad Anglijos žmonės turėtų darbo po karo; kad būtų įvesta platesnė ir geresnė bedarbių ir senatvės draudra, kad aukštasis mokslas būtų prieinamas daugumenei ir kad tūlos didžiosios - monopolinės pramonės būtų paimtos į valdžios žinybą. Kartu jis išspėjo anglus, jog dar ne laikas per daug smulkmeniškai kalbėti ir mąstyti apie pokarinius naminus savo reikalus. Churchillas sakė:

Mirtina Nuolatinė Rusų Kova Prieš Visą Vokiečių Karo Mašiną

"Grįžkime prie savo darbo. Aš visus klausovus išpėju, jog negražiai atrodėdyt pasauliui, kad štai mes Anglijoje dabar kreipiame savo dėmesį į taiką, kuri dar tolima, ir į vaistus, pergales, kurių dar turime laimėti, kuomet mūsų talkininkai rusai visą laiką kaujasi už pačią savo gyvybę ir už dar brangesnę garbę baioje, mirtinoje, kasdieninėje kovoje prieš visą vokiečių karo mašinos galybę, ir kuomet mūsų mintys turėtų būti su mūsų armijomis ir su mūsų draugais amerikiečiais ir francūzais, vedančiais dabar sprendžiamąjį mūsų Tunisioj.

"Aš ką tik gavau generolo Montgomery'o pranešimą, kad jo Aštuntoji armija maršuoja ir kad jis pasi-
tenkinęs jos pasisekimais. "Palinkėjime jiems pasisekimo toj kovoje ir įtempkime visas savo pastangas į karą, vyriausiąjį mūsų uždavinį!"

Anglijos lakūnai bombardavo nacių punktus Francijoje, Belgijoje ir šiaurvakarinėj Vokietijoje.

Čeverykų Taupymas

Jeigu turima dvi poros čeverykų, tai geriau jas dėvėti pakaitomis — vieną dieną avėti viena pora, o ant rytojaus kita. Tuomet čeverykai daug ilgiau laikys, negu vieną porą visiškai sudėvėjęs, paskui imty kitą be pakaitos nešioti.

Davus kas antra dieną čeverykams pasilsėti, iš jų išgaruoja prakaitas, kuris labai kenkia čeverykams, jeigu jie diena diena patys dėvimi. Be to, pakeičiant čeverykus kas antra dieną, jie gauna šviežio oro, o tai sveika ir kojom, ne tik čeverykam.

J. C. K.

Wilmington, N. Carolina.

— Jungtinių Valstijų valdžia užsakė, kad North Carolinos Laivastatyklių kompanija pastatytų dar 96 prekinis laivus.

London. — Karalius Jurgis uždraudė vilkėti frakus savo palocių tarnautojams, iki baigsis karas.

Dar Vienas Japonų Submarinas Nuskandintas

Australija. — Amerikiečių ir australų lėktuvai sunaikino japonų submariną, gabenusį pastiprinimus saviškiams į Lae, Naujojo Gvinejoje.

Romos radijas pranešė, kad serga popiežius, bet nepavojingai.

Šiaur. Afrika, kovo 22. — Amerikiečių lėktuvai vėl bombardavo Neapolį, Italijoje, ir visi sugrižo.

Chungking. — Japonai išstūmė chinus iš Hwajung miesto, kurį chinai buvo užėmę praeitą šeštadienį.

Fitchburg, Mass.

Lietuvių Jaunuomenės Pašalpinės Draugystės Vyrų ir Moterų 30 Metų Sukaktuvės Nuo Jos Susitvėrimo

LJD susitvėrė kovo 16, 1913 m. Tvėrėjai buvo Juozas Muraška ir Jonas Jakaitis. Susitvėrė iš 18 narių. Į metus laiko išaugo iki 47 narių. Tame tarpe buvo 9 moterys. Pirmutinė moteris įstojo į draugystę Paulina Gronckičė (Sadauskienė). Iki 1920 metų draugija nariais išaugo iki 104. 1921 m. pradėjo pulti nariais, iki 1943 m. liko 37 nariai (18 vyrų ir 19 moterų).

Šiandien nesiranda draugijoje nei vieno, kuris buvo įsirašęs 1913 m. Tvėrėjai, Jos. Muraška gyvena Hartforde, Conn., Jonas Jakaitis Westboro, Mass., ir turi didelį vištų ūkį (farmą).

Draugystės nariai buvo apirūpinti ligoje (kaip tai, ligoje pašalpa ir aplankymu). Vieno nario pašalpos išmokėjimo reikalais reikėjo kreiptis į valdišką teismą, kurį išlaimėjome.

Ir vienos pomirtinės išmokėjimą reikėjo trečiųjų teismu spręsti ir pralaimėjome.

Tame laikotarpyje buvo ir mirimų. Mirė 9 nariai. Buvo išmokėta pomirtinė ir apirūpinti paskutiniu patarnavimu. Penki buvo nariai, bet prasišalinę nuo draugijos pasimirę, tai nereikėjo rūpintis jų palaidojimu.

Laimingiausi draugijos metai buvo 1942, nes nei vieno ligonio neturėjome. Iš narių neturime nei vieno Dėdės Samo armijoje.

Buvęs narys Alb. Senuta, bet atsisakęs nuo draugijos, dabar randasi Dėdės Samo armijoje. Iki šiol kariuomenėje yra išėję iš Fitchburgo 25 lietuviai jaunuoliai (vėliau para-

sysis daugiau).

Draugija pereinai metais pirkto Defense Bonds už \$500. Susirinkime, kovo 14, buvo įnešta, kad laike 30 metų draugijos gyvavimo sukaktuvių nupirkti Defense Bonds už \$1,000. Galutinas nutarimas atidėtas ant bal. 11. Tikiosi, kad bus nutarta pirkti. Draugijos valdyba savo mokesčių už darbą draugystei pakauja Rusijos medikalei pagalbai, viso \$15.

(Pažangsnį fitchburgiečiai ir pavieniai aukoja Rusijos pagalbai).

Draugystės turto stovis:
Banke yra padėta \$2,684.45
Defense Bond \$370.00
Kovo 1, 1943, pas išdėdintą ant rankų 53.20

Viso 3,107.65
Išdėdinio kauciją išėmus 100.00

Draugystės turtas \$3,007.65
V. J. P. už rašt.

Stoughton, Mass.

Stoughtono Lietuviai Gražiai Pasirodė Nupirkimui 3 Ambulansų Mūsų Kariaujančioms Salims, Sudėdami Nemažą Sumą Pinigų

Vasario 21 d. buvo sušauktas tam tikslui susirinkimas, į kurį buvo kviesta ir iš vėikiančiojo komiteto nekuriu nariai, kad atvažiutu mums plačiau apie tą viską paaiškinti. Bet komitetui nepribuvus, turėjome patys vienas kitam aiškinti ir pasekmės pasirodė geros, nes ant vietos tapo sudėta 159 doleriai. Bet tuom dar nebuvo pasitenkinta. Tuojau likosi išrinktas komitetas iš 6 vyrų, kad aplankyti tuos lietuvius, kurie nebuvo ant mitingo. Į komitetą įėjo šie: A. Venckevičius, P. Rafalka, Z. Antulionis, A. Kasparas, K. Česnulevičius ir J. Lavas.

Komitetas nieko nelaukdamas, pasileido eiti per lietuvių stabas, nes laiko mažai buvo, kadangi aukas reikėjo pristatyti į So. Boston masiniam mitingui, kuris buvo šaukiamas tam tikslui vasario 28 dieną.

Ant viešo susirinkimo aukavo šie asmenys:

Mr. & Mrs. Z. Antulionis \$20.00
J. Kavolius \$10.00
Motery Klubas 10.00
Mr. & Mrs. Česnulevičiai 10.00
W. Stulgaitis 10.00
A. Yurčius 10.00
Mr. & Mrs. P. R. Yukonis 10.00
Mr. & Mrs. Vasilunai 10.00
Mr. & Mrs. W. Grigas 10.00
Mr. & Mrs. Petrukaitis 10.00

PRANEŠIMAI IŠ KITUR

SOUTH BOSTON, MASS.

ALDLD 2 kp. svarbus susirinkimas įvyks 25 d. kovo. Turime daug nebaigtų reikalų, taigi gausite knygą. Atsiveskite ir naujų narių. Bus 376 Broadway, 8 v. v. — G. Lekas. (69-61)

NEWARK, N. J.

Visi Sietyno Choro nariai būkite ketvirtadienį vakare, kovo 25 d., respicijoje. Žinote, kad mes apsiėmėm dainuoti. Elizabeth sekmadienį, 28 d., 2 val. dieną. — P. Casper. (69-71)

BŪKITE AMERIKOS PILIEČIAIS

Išgykite šią naudingą knygę:

KAIP PATAPTI AMERIKOS PILIEČIU IR SUPRASTI DEMOKRATIJOS VEIKIMĄ

Pilietybės pamokų nauja knygutė, "The Basic Principles of Democracy and Citizenship," parašyta adv. Charles P. Kal, yra sustatyta geriausioje ir praktiškiausioje formoje, į kurią įeina daug iliustracijų, ir taip pat 92 klausimai su atsakymais anglų ir lietuvių kalbose.

Adv. CHAS. P. KAL
Knygos Autorius

KAINA 35c.

Mokėstį galite prišiusiti U. S. pašto stampomis 5c. arba 8c. vertės, viso už 35 centus.

Reikalaujami rašykite:

LAISVĖ

427 Lorimer St., Brooklyn, N. Y.

L. Valent 5.00
S. Lukas 5.00
P. Lola 5.00
V. Lavienė 5.00
S. Lisauskas 5.00
A. Malakauskas 5.00
J. Mayris 5.00
A. Rupeika 5.00
T. Kibirkštis 5.00
Mr. Wilams 2.00
A. Abusevičius 2.00

Viso \$159.00

K. Česnulevičius ir J. Lavas surinko per stubas sekamai:
Jos. Tamulevičienė \$10.00
U. J. Seba 5.00
W. Doda 5.00
P. Walant 5.00
M. Grigas 5.00
Mr. & Mrs. Norkai 5.00
Ona Gubinskienė 5.00
Mr. & Mrs. Mockėvičius 5.00
K. Valantukevičius 5.00
Amil. Rasakauskienė 5.00
J. Lavas 5.00

Clement Vokietaitis

Lietuvis Advokatas

66 COURT STREET

Brooklyn, N. Y.

Tel. TRiangle 5-3622

168 GRAND STREET

Brooklyn, N. Y.

Tel. EVERgreen 8-7179

DR. J. J. KASKIAUČIUS

Telefonas: HUmboldt 2-7964

530 Summer Avenue

Arti Chester Avenue

NEWARK, N. J.

VALANDOS: 2-4 ir 6-8.

Nėra valandų sekmadieniais.

SANDĖLIUS KNYGŲ IR ŽOLIŲ

Pamokiniai Kaip Tapti Piliečiu 30c
Kantičkos, Giesmių Knyga \$2.00
Gaspadinė, Valgių Receptai \$1.00
Kantri Alena, apysaka 25c
Erodas Boba ir kitos apysakos 35c
Kapitonas Fogelis, apysaka 40c
Girtuoklių Linksmos Dainos 15c
Apie Dangu, Saulę ir Zvaigždes 10c
Mikaldos Pasakojimai 25c
Duktė Marij, graži apysaka 25c
Duktė Gyvena Pūstyneje 25c
Burykla ir Burtininkas 25c
Velnisukas Tiltas, Erodas Boba 35c
Lengvas Būdas Išmokti Angliškai 35c
Sveikata Ligoje, aprašo žoles 25c
Tūkstantis Naktų ir Viena, dalis 50c
Karvės Nauda ir sūrių padarymai 25c
Sapnų Knyga su Paveiksiais, apdaryta \$1.25
Kapitonas Velnias, 400 pusl. \$1.25
Istorija Seno ir Naujo Istatymo, su paveiksiais 25c
Istorija Abelnai, 500 pusl. 1.50
Orakulas Visokių Monų, Ispėjimų, Kortų Nukėlimai, Delnazyntė, 412 pusl. 3.00
Pilna Geografija, su paveiksiais, 412 pusl. 3.00
Gudrus Piemenukas, graži apysaka 25c
Kabalas, Zobovos Knygutė 15c
Praloto Olsausko Darbai 10c

Zolių Arbatos

Nervų ir nuo Stutukimo, po 85c
Inkstų Kraujo Valytojas, po 60c
Nuo Kosulio, Dusulio 60c
Vyriskumo Pataisymai 85c
Motery Mėn. Regulatorius 60c
Vidurių Liuosutojas 60c
Išvarymų akmenėlių, kad nesilapinti lovoj, po 60c
Nuo užsienėjusio kataro, 85c
Hay Fever 85c
Nuo nemalonas kvapo 80c
Nuo surūgusio pilvo (heartburn) 85c
Nuo romantiškų sausgelių 60c
Trejanka, stambios šaknys 60c
Nuo Cukrinės Ligos 85c
Nuo Sutukimo Žolės 85c
Kraujo Valytojas 60c
Pailių (Piles) Mosis 85c
Visokios Žolės yra pakeliose su nurodymais, kaip jas vartoti.

M. ŽUKAITIS,

334 Dean St., Spencerport, N. Y.

P. Tirilis 3.00
A. Stankus 2.00
K. Kibirkštienė 2.00
A. Kiraila 2.00
A. Yukonienė 2.00
K. Rudževičius 2.00
Anne Elkevič 2.00
V. Plepienė 2.00
M. Simanavičienė 2.00
S. Lapėnienė 1.00
Jos Šilanskienė 1.00

Viso \$81.00

A. Venckevičius ir P. Rafalka surinko \$39. Z. Antulionis ir A. Kasparas surinko \$34. Lietuvių Svetainės Draugija aukavo \$25.

Taigi, viso surinkta \$338.

J. GARŠVA

Graborius-Undertaker

Laidotuvių Direktorius

Išbalsmuoja ir laidoja ant visokių kapinių

VELTUI ŠERMININĖ (KOPLYCIA)

Parsamdo automobilus ir karietas vėsėliom, kriškėstynom ir kitkam

231 BEDFORD AVE.

BROOKLYN

Telephone: EVERgreen 8-9770

F. W. Shalins

(Shalinskas)

Funeral Home

84-02 Jamaica Ave.

Opposite Forest Parkway

WOODHAVEN, N. Y.

Suteikiam garbingas laidotuves

\$150

Koplyčias suteikiam nemokamai visose dalyse miesto.

Tel. Virginia 7-4499

Naudokitės Gera Proga

Per sekančias 30 dienų, mes darome šį specialų pasiūlymą savo seniams ir naujiems pacientams. Nepaisant didelio paklaidimo kainų ant visų akiniam naudojamų medžiagų, mes vis dar patarnaujame už senas žemas kainas.

30 Dienų
NuolaidaAkiniai
už \$7.50

Atsilankę parodykite mums šį skelbimą ir mes duosime jums 10% nuolaidos. Kainos už vienos rūšies stiklus yra nustatytos taip žemos, kad pilnai patarnautume tik už \$7.50.

STENGER & STENGER, Optometrists
394-398 Broadway
Brooklyn, N. Y.

MATEUŠAS SIMONAVIČIUS

Graziai įrengta Susiėjimams Istaiga

Vietos ir importuotos degtinės ir vynai, geriausio bravorų alus ir ėlius. Kada būsite Brooklyne, užėikite susipažinti.

Kiekvieną subatą karšta vakarienė. Atskiras kambarys užėjimui grupėms. Nedėliomis atdaras nuo 1 val. dieną iki vėlai.

426 SO. 5th STREET, BROOKLYN, N. Y.
Blokas nuo Hewes St. elevatorio stoties. Tel. EVERgreen 4-9508

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Litūdesio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksim modernišką patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermininė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St.

Philadelphia, Pa.

Telefonas Poplar 4110

New Yorko ir Apie Linkės Žinios

Dainos ir Kitos Linksmybės Laukia Jūsų Pas Aida Šio Šeštadienio Vakara

Kur Aido Choras, ten ir dainos. O kur daina, ten grožybė linksmybės, kuri duoda naujo pajėgumo pernešti karo žaidimą, būti sveikesniems ir prisidėti prie greitesnio laimėjimo karo ir taikos.

Didvyriški rusai dainuoja eidami į mūšį, dainuoja grįždami iš mūšio, dainuoja mūšių pertraukose. Amerikiečiai pastaraisiais laikais taipgi deda daug svarbos dainai ir pasilinksminimui, šimtai meno trupinių keliauja po kempes čionai ir užjūruose, kad palinksminytų karius. Pasilinksminę kariai turi gailimybę geriau kariauti ir laimėti. Tas pats ir su mumis, namų fronto kariais.

Aido Choro rengiamas pavasarinis koncertas - balius, įvyksiantis šio šeštadienio vakarą, kovo 27-ą, Pil. Kliubo salėje, mums duos tą progą. Pasinaudokime ta progą. Praneškime apie ją kitiems. Pradžią 7:30 v. v. Vietą: 280 Union Ave., Brooklyne.

Kadangi sezonas jau pavašarinis, vakarai trumpesni, tad

Gatvekarių Nelaimėse Daug Sužeista

Flatbush Avenue gatvekariui smogus į šoną prie gaisro skubinančio gaisragesių troko prie Flatbush ir Parkside Avenues, trokas slydo ir keli gaisragesiai tapo ištrenkti į gatvę. Trys pavojaingai sužeisti ir nugabenti į Kings County ligoninę. Nelaimė įvyko šeštadienį. Tą dieną įvyko dar kitos dvi gatvekarių nelaimės.

Nostrand Avenue gatvekariui sudavus į Tompkins Ave. gatvekario galą prie So. 5th ir Roebling Sts., keturi iš Nostrand gatvekario keleivių nugabenti ligoninėn, nemažai iš kitų 25 keleivių sužeista lengviau.

Kita gatvekarių nelaimė įvyko dviem Utica-Reid Avenue gatvekariams susidūrus prie Utica Ave. ir Eastern Parkway. Čia trylikla keleivių sužeista ir trys iš jų nuvežti ligoninėn.

choras tik dalį vakaro užims programai, o kita dalimi vakaro bus šokiai - balius.

Programą pildys visas choras, taipgi atskirai choro merginos ir vyrai. Viešnia soliste choristai turės Susaną Kazokyte.

A. Pakalniškienė Sveiksta

A. Pakalniškienės sveikata taisyosi. Manoma, kad operacija buvo sėkminga. Ji randasi New York Infirmary, 321 E. 15th St., New York, kambarys 406, 4-me aukšte. Lankymo valandos — 10-12 rytais, 4-6 po pietų ir 7-9 vakare.

Majoras Prašė Miesto Didesnio Budžeto

Majoras LaGuardia savo reguliariame pranešime apie miesto reikalus gyventojams išmestavo radijo stoties WNYC pereiną sekmadienį, pareiškė, kad miesto gerovei veikiančios įstaigos neturi būti panaikintos ir kad veikimui jos privalo gauti lėšų. Tas lėšas, sakė majoras, reikia gauti sugrąžinimu pilnų "utility" taksų (ant gaso, elektros ir kitų tos rūšies firmų) ir didesniu aptaksavimu stambesnio biznio, darandio daugiau \$10,000 apyvartos per metus, uždedant didesnį nuosimtį stambiausiems.

"Jeigu galima," sakė jis, "valstija turėtų paimti apmokėjimą ir valstijinių teismų lėšų, kurios dabar yra uždėtos ant miesto."

Maždaug tokią taksavimo programą buvo pasiūlęs ir Miesto Tarybos narys Peter V. Cacchione savo rezoliucijoje.

Mayflower Laundry, viena iš didžiausių mieste esamų skalbyklų perimta mieste ir apylinkėse esamos kariuomenės reikalams. Manoma, kad didžiulia iš 235 firmos darbininkų galės pasilikti darbuose.

Peter V. Cacchione Raportavo Lietuviams Apie Veikimą Miesto Taryboje

Kaip žadėta, taip ištesėta—Miesto Tarybos narys Peter V. Cacchione atsilankė į lietuvių komunistų surengtą pramogą pereiną šeštadienio vakarą, Laivės salėje, ir pasakė labai įdomią kalbą apie tai, kas veikiama Miesto Taryboje.

Rodos, sunku ir įsivaizdinti, kaip vienas žmogus, įmestas į grupę skirtingas pažiūras ir reikalus atstovaujančių žmonių, iš kurių mažai kam darbo žmonių reikalai yra žinomi, galėtų ką nors atsiekti. O vienok nuolatinio planavimu, energingu už tuos planus veikimu ir priminimu, kad darbo žmonės tęsia miesto vyriausybės veiklą ir minioms žmonių tai įrodant savo rezoliucijomis ir petijomis, šis tas galima atsiekti ir vienam.

Peter V. Cacchione kovojo prieš pakėlimą "sales taksų" ir tie taksai nepakelti. Jis pasiūlė kitus šaltinius gavimui tų įplaukų. Miesto majoras tai paėmė domėn. Ar Miesto Taryba tai ims domėn, ateitis parodys. Jisai kovojo ir laimėjo mobilizaciją žmonių prieš pakėlimą subvių fėro iki 10 centų, bet jis įspėjo, kad tas klausimas vėl keliamas ir kad žmonės vėl gali laimėti, jeigu veiks greit ir masiniai, organizuoti.

Jis taipgi kovojo prieš diskriminaciją ir už visus darbo žmonėms naudingus sumanymus, o liuoslaikius pavėvenčia mobilizavimui žmonių už rėmimą karo ir greitą pergalę. Per jo raštinę parduota už virš 150 tūkstančių dolerių karo bonų ir stampų. Komunistai veikia kiekviename vaizuje už karo laimėjimą ir vyriausybės, taipgi vyriausybei pagalbinių įstaigų, žmonės, sakė jis, kooperuoja su komunistais tuose darbuose. Jis

Sulaikyti Trys Vokiečiai

Šiomis dienomis federalės valdžios agentai vėl padarė kratas 54 įturtų svetimsalių namuose ir po pasekmę sulaikė tolimesniai tyrinėjimui tris vokiečius, du vyrus ir moterį.

Vienas iš jų, muzikantas, dirbęs vietinėj karo šapoj, pripažinęs grojęs Bundo pramogose ir iškilmėse, dalyvavęs prieš-amerikinėse organizacijose, esąs nusistatęs nekariani šios šalies kariuomenėj, planuojąs grįžti Vokietijon po karo ir pasipirkęs \$350 vertės hitlerinių markių.

Suimtoji moteriškė sakėsi atvažiavusi Amerikon su viešios viza 1937 m., čionai pasilikusi nelegaliai ir norinti, kad naciai karą laimėtų, nes jai patinkanti nacių valdžios forma.

Trečiasis iš suimtųjų esąs prasižengęs P a r e n k a m o s i o s Tarnybos ir svetimsalių registracijos aktams ir bandęs sugrįžti Vokietijon.

PAJIEŠKOJIMAI

Jieškau gyvenimo draugės, merginos ar našlės, apie 30-40 metų amžiaus, kuri turi farmą kokiu 200 akrų. Aš esu farmerys, turiu 49 metų amžiaus. Galėsite susitaikyti su finansais. Rašykite: Povilas Ragelis, 61-38 56th Rd., Maspeth, N. Y. (69-74)

SUSIRINKIMAI BROOKLYN, N. Y.

Kraučiu Unijos 54-to Skyriaus mėnesinis susirinkimas įvyks trečiądienį, kovo 24 d., 7:30 val. vakare, Piličių Kliubo svetainėje, 280 Union Ave. Nariai prašomi dalyvauti, nes bus rinkimai Joint Board viršininkų. — Ch. Nečlunskas. (69-70)

kvietė lietuvius stoti į organizuotų komunistų eiles.

Prezidentas Rooseveltas, sakė Cacchione, veda gerą politiką karui laimėti ir jeigu jis ne viską gali praveisti, tai tik dėl to, kad defytistai kliudo. Žmonės, sakė jis, turi mobilizuotis rėmimui prezidento prieš defytistus.

Pirm Cacchione, beje, kalbėjo su juo kartu atvykęs vietinės komunistų sekcijos organizatorius Wallace.

Programą užbaigė vakaro pirmininkas A. Bimba kvietimu lietuvių stoti partijon, taipgi pranešimu, kad lietuvių komunistai planuoja suaukšti specialj masinį mitingą, kur Peter V. Cacchione galėtų plačiau pakalbėti lietuviams svarbiais reikalais. Iš rengėjų teko patirti, kad partijon įstojo devyni nauji nariai.

Smagiai Pabaliavota

Pirm ir po programos tęsėsi šokiai ir šiaip pažmonys. Jaunos šeimininkės buvo pagaminusios silių su karštom bulvėm ir kitų užkandžių, o vyresnės šeimininkės atnešė namie pagamintos košelenos. Vyrai, žinoma, parūpino gėrimų ir taip smagiai pabaliavota iki vėlumos.

Rep.

Harts Sala Paimta Laivyno Žinion

Harts Island, pastaraisiais laikais buvusi dalimi New Yorko miesto kovojo narkotikų ir kitų nepagydomų papročių praskaltėliams, p e r v e d a m a laivyno žinion ir taipgi būsiant naudojama, kaip kalėjimas. Paskutiniai civiliniai kaliniai iš ten iškraustyti pereiną penktadienį į Rikers Salą.

Sala randasi į šiaur-ryčius nuo City Island, Bronxo pakraštyje. Jos istorija rekorduojama nuo laiku, kada ją nusipirko Oliver De Lancey 1774 m. Ji perėjo kelių žymių šeimynų rankas, o miesto buvo nupirka 1869 metais. Pirmiausiai ten buvo laikomi proto ligoniai. Nuo 1905 pavesta pataisų kalėjimu, o nuo 1916 buvo dalinai kalėjimu ir dalinai ligonine sergantiems ilgai varginančiomis, nepagydomomis ligomis. Ten randasi ir pamestinių, biednių kapinės, kurias prižiūri kaliniai ir ligoniai.

Saloje yra ir šapos, kur galintieji dirbti kaliniai darydavo visokias kalėjimui reikmenis ir augindavo daržoves.

Veikalas "Counterattack" persikrausto iš Windsor į Adelphi Teatrą, 54th St., netoli 7th Ave., N. Y.

Mirė Kunigas A. Milukas

Pereiną penktadienį mirė kunigas Antanas Milukas, vienas seniausių Amerikos lietuvių katalikų kunigų. Jis buvo 71 metų amžiaus. Mirė šv. Katrės ligoninėje (Brooklyne) nuo širdies ligos. Buvo pašarvotas Maspetho liet. katalikų parapijos klebonijoje. Palaikai laidojami šiandien, kovo 23 d. šv. Jono kapinyne. Laidoja graborius Garšva.

Vėlonis paliko seserį, Marię Pušinskienę, Philadelphiaj, kuri atvyko į laidotuves.

Kun. Milukas, kaip sakėme, buvo vienas seniausių ir žymiausių lietuvių katalikų kunigų Amerikoje. Jis paėjo iš Suvalkijos Dzūkijos, nuo Punsako. Buvo pradėjęs mokyti Lietuvoje, bet ten mokslų nebaigė; atvyko į Ameriką pabaigoj pereinąjo šimtmečio.

Amerikoje baigė seminariją, berods, 1898 metais ir čia visą savo gyvenimą praleido kunigaudamas. Ilgokai kun. Milukas gyveno kietosios anglies srityje, Senadoryje, pas 1909 m. buvo perkeltas į Philadelphiaj; persikėlė su savo laikraščiu žvaigžde ir jį čia leido ir redagavo. Pirmiau žvaigždė ėjo savaitraščiu, vėliau—mėnraščiu, mažo žurnaluko pavidale.

Kun. Milukas klebonavo Maspeth per apie 18-ka metų. Paskui prieš jį parapijonai buvo sukėlė dėl to, kad jis laikydavo mišias "per trumpai."

Praradęs čia parapiją, kun. Milukas gyveno be parapijos,—ilgokai gyveno viename miestukelyje Long Islande ir užsiiminėdavo daugiausiai literatūra,—mėgo rinkti medžiagą iš Amerikos lietuvių praeities,—žinoma, daugiausiai medžiagą apie katalikų draugijų bei parapijų atsiradimą ir veiklą. Tačiau jaunesnieji kunigai į jį šnairuodavo ir sakydavo, kad kun. Milukas per daug "laikosi įsikibęs į šliupo barzdą."

Savo pinigų vėlonis išleisdavo knygoms spausdinti. Buvo kruopštus, darbštus vyras. Savais laikais kun. Milukas

turėjo aštrių kovų su laisvamaniais, bet pastaruoju laiku su jais jis mokėjo gražiai gyventi.

Taigi, su kun. Antano Miluko mirtimi Amerikos lietuvių neteko dar vieno laikraštiniuko!

Mirė Nuo Savo Cigareto

Albert L. Miller, 39 m., iš Scarsdale, garsinimų firmos vedėjas, apsinakvojęs viešbutyje Belmont Plaza, New York, užmigęs su cigaretu. Užtūlo laiko jo kambarys taip pridūmavo, kad jis ar tai jau būdamas prisvaigęs ar išgastyje susimaišęs išėjo iš kambario ne pro duris, bet pro langą ir nukrito mirtin nuo 15-to aukšto.

Pribuvus gaisragesiam pavojaus nuo ugnies kambarėje dar nebuvo, tik buvo daug dūmų.

Visgi Priėjo Kelio Galą

New York'e sulaikytas 17 metų vaikinėlis, kuris sakėsi bastasis, po kraštą jau antri metais melais gaudamas nuo žmonių finansinės paramos, nuo pereiną sausio važinėjęs su armijos kapitono uniforma visai nebūdamas kariškiu. Jis sakėsi kartą buvęs pavėžintas armijos pulkininko visai nepažintas, kad jis tik prisimetėlis, o ne karys. Jam visur gerai sekėsi ir merginos mylėjusios, bet... karta pasitaikė ir blogiau, pagavo.

Dvylika moterų ir trys vyrai buvo rasti kortuojant iš pinigų Bronx'e. Teisėjas kūmas ir kūmas išbarė, liepdamas eiti dirbti karo laimėjimui, o tuos, kurių apartamente kortavo sulaikė po \$500 kaucijos, teismui.

Lietuvių Rakandų Krautuvė

Taisome visokius namų rakandus. Kurie turite pataisyti ar perdirbinti rakandus, prašome kreiptis į mūsų dirbtuvę

M. Petraitienė ir Sūnai

409 ir 417 Grand Street Brooklyn, N. Y.
Telephone EVergreen 7-8451.

Iš priežasties trūkumo daugelio daiktų, mes nutraukėme pardavinėjimą naujų baldų iki karo pabaigai. Dėkuojame visiems, kurie iš mūsų pirko baldus. Kartai pasibaigus mes ir vėl jums maloniai patarnausime.

M. PETRAITIENĖ IR SŪNAI

Lietuvių Kūro Kompanija

Nelaukite iki jūsų anglis išsibaigą iki paskutiniam kavalkui, užsisakykite iš anksto. Nes žiemą yra sunkus pristatymas anglies.

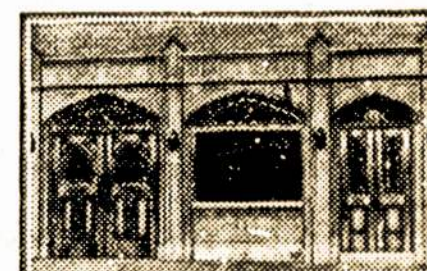
★ ★ ★

Mes taipgi aprūpinam aliejum tuos, kurie savo namuos turite Oil Burners. Kūro reikalu prašome kreiptis:

Tru-Ember Fuel Co., Inc.

496 GRAND ST. -- BROOKLYN, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-1661

NOTARY
PUBLIC

TELEPHONE
STAGG 2-5043

MATTHEW P. BALLAS

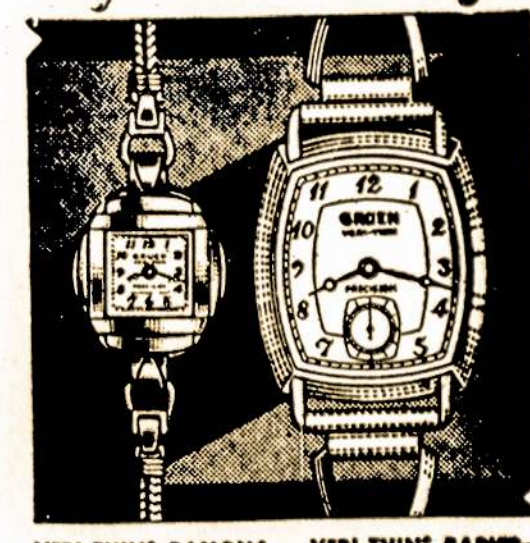
(BELIAUSKAS)

LAISNIUOTAS GRABORIUS

Liūdėsio valandoj kreipkitės pas mus. Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą
PUKIAI ĮRENGTOS DVI KOPLYCIOS DUODAMOS MYLIMIEMS PASARVOTI DOVANAI
660 GRAND ST. -- BROOKLYN, N. Y.

Pavasario Laukiant

Maži rankpinigiai palaikys jums bile daiktą. Pamatykite Mūsų Dovanų Departmentą. Ateikit Pasirinkt Dovanas Dabar

ROBERT LIPTON
ATDARA VAKARAIS.

701 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-3175

LAISVĖS BAZARAS

Šiomet Laisvė turės bazarą savo salėje, nes ta salė, kur visada laikydavo bazarus, užsidarė iki karo laimėjimo.

★ ★

Laisvės Bazaras Bus Balandžio 3 ir 4 April

ABU VAKARU BUS ŠOKIAI
Gros Pavidis Orkestra

Prašome bazarui dovanų ir prašome nesivėlinti jas priduoti. Svarbu iš anksto žinoti, kiek jų bus.

Visi rūpinkimės, kad bazaras pavyktų. Kiekvienas dienraštį Laisvę branginantis žmogus privalo kuom nors prisidėti prie bazaro.

LAISVĖS SVETAINĖJE

419 Lorimer Street Brooklyn, N. Y.